



**De uitbreiding van strandpaviljoen Heartbreak Hotel; een ecologische
beoordeling van het plan**

P.J.Zumkehr



ZUMKEHR ECOLOGISCH ADVIESBUREAU
Midland – Terschelling
Januari 2017

Colofon.

Zumkehr, P.J., 2017. De uitbreiding van strandpaviljoen Heartbreak Hotel; een ecologische beoordeling van het plan

Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midland-Terschelling, Januari 2017

Opdrachtgever.

Cedric Hartendorp, Hoorn-Terschelling.

Uitvoerder.

Zumkehr Ecologisch Adviesbureau.

P.J.Zumkehr, Oude Terpweg 3

8891 GE Terschelling-Midland

tel. 0562-449196

mob. 06.50.816.092

e-mail: admin@pzumkehr.nl

© Zumkehr Ecologisch Adviesbureau

Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

De uitbreiding van strandpaviljoen Heartbreak Hotel; een ecologische beoordeling van het plan

P.J.Zumkehr.

1. Inleiding.

Op het Noordzeestrand van Terschelling bij de strandovergang van Oosterend (paal 18) ligt het strandpaviljoen Heartbreak Hotel. Het betreft een permanent paviljoen dat enige jaren geleden is geplaatst op een speciaal daarvoor aangelegd plateau. Het paviljoen is jaarrond geopend. De gemeenteraad van Terschelling heeft in 2016 ingestemd met de mogelijkheid tot uitbreiding van de strandpaviljoens naar een oppervlak van maximaal 1000 m². De eigenaar van het paviljoen wil van deze mogelijkheid gebruik maken, en heeft inmiddels door bureau Storm uit Soesterberg een nieuw ontwerp laten opstellen. Voor het realiseren van het plan is echter een wijziging van het vigerende bestemmingsplan nodig. Het strandpaviljoen ligt binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* en aan de rand van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. De provincie Fryslân verlangt, als bevoegd gezag met betrekking tot de nieuwe *Wet natuurbescherming*, waar Natura2000 deel van uitmaakt, dat de gevolgen van de uitvoering van het plan en de bestemmingsplanwijziging op de beschermde natuurwaarden in kaart wordt gebracht. De eigenaar van het strandpaviljoen heeft daarom aan *Zumkehr Ecologisch Adviesbureau* gevraagd hiervan een analyse te maken. De analyse is in dit rapport uitgewerkt. Het rapport geldt als een voortoets volgens het overwegingskader van Natura2000.

2. Het plangebied en het plan.

Het plangebied betreft de locatie van het strandpaviljoen op het Noordzeestrand bij de overgang van de badweg van Oosterend – Terschelling. De toetsing heeft betrekking op het Noordzeestrand ten westen en ten oosten van het paviljoen, globaal tussen paal 16 en paal 20, en op de aangrenzende duinen.

Het plan betreft de uitbreiding van het oppervlak van het strandpaviljoen tot 1000 m², en de plaatsing van een vernieuwd paviljoen op een plateau, volgens het ontwerp van bureau Storm. Ten opzichte van het huidige paviljoen wordt het nieuwe paviljoen zowel in noordelijke, westelijke als zuidelijke richting uitgebreid. Het terras wordt vergroot, zodanig dat maximaal 50 man meer dan in de huidige situatie plaats kunnen nemen.

3. Bronnen.

De voornaamste bron, die voor de analyse is gebruikt, is het beheersplan voor de Natura2000-gebieden van Terschelling dat in 2015 door de toenmalige Dienst Landelijk Gebied is opgesteld (*DLG*, 2015). De habitattypenkaart, waarop het voorkomen van habitattypen is aangegeven, maakt tevens deel uit van dit rapport.

In het verleden zijn voor plannen voor het strandpaviljoen regelmatig ecologische beoordelingen opgesteld, ondermeer voor het verplaatsen van het paviljoen naar een nieuwe locatie in 2003 (*Zumkehr*, 2003), met betrekking tot de jaarrond openstelling van het paviljoen in 2013 (*Zumkehr*, 2013), en voor de bouw van een schuurtje aan de binnenzijde van de zeereep in 2011 (*Zumkehr*, 2011). De drie voor deze maatregelen opgestelde rapporten zijn ook ten behoeve van deze analyse gebruikt.

Zie voor andere bronnen de literatuurlijst achter in dit rapport.

4. Wettelijk kader.

4.1. Wet natuurbescherming (Wnb)

Per 1 januari 2017 is het oude wettelijke stelsel voor de natuurbescherming, zoals voorheen neergelegd in de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet vervangen door één wet: de Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb vormt het sluitstuk van de decentralisatie van het natuurbeleid van het Rijk naar de provincies, waarbij de bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van het natuurbeleid en het landelijk gebied zo veel mogelijk worden overgedragen van het Rijk naar de provincies, overeenkomstig het 'decentraal-tenzij-beginsel'. Dit is in het verlengde van de bestuursafspraken 2011 – 2015 tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen en het daarop gebaseerde onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur van 20 september 2011, gesloten tussen Rijk en provincies. Het is de bedoeling dat de Wnb over een paar jaar op haar beurt zal opgaan in de Omgevingswet.

Op grond van de Wnb worden provinciale staten verplicht voor bepaalde onderwerpen regels op te stellen. Daarnaast hebben provinciale staten de mogelijkheid om op een aantal onderwerpen regels te stellen. Deze regels zijn opgenomen in de Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017. Naast de bevoegdheden die provinciale staten hebben, hebben gedeputeerde staten van Fryslân ook haar bevoegdheden. Dit zijn onder andere bevoegdheden tot het opstellen van beleidsregels op grond van artikel 4:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht. De beleidsregels in het kader van de Wnb zijn opgenomen in deze beleidsregel: de Beleidsregel Wet natuurbescherming Fryslân 2017. De beleidsregel gaat in op de tegemoetkoming in faunaschade en de toedeling van ontwikkelingsruimte uit segment 2 in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof Fryslân.

4.1.1. Natura2000

De natuurgebieden in Nederland die deel uitmaken van het netwerk van Natura2000 ontleen hun bescherming aan op Europees niveau gemaakte afspraken. De gebiedsbeschermingswetgeving voor de Natura2000-gebieden maakte tot voor kort deel uit van de Natuurbeschermingswet 1998. Per 1 januari 2017 is deze wetgeving onveranderd in de nieuwe Wnb overgenomen. De Natura2000-gebieden gelden als Speciale Beschermingszones (SBZ's), die zijn aangewezen op grond van de Europese Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn. De SBZ's die in het kader van de Habitatrichtlijn zijn vastgesteld worden ook wel Habitatrichtlijn-gebieden genoemd. Ze zijn aangewezen vanwege bijzondere habitats en soorten (de zogenaamde 'kwalificerende waarden'), genoemd in respectievelijk bijlage I en bijlage II van de richtlijn. De SBZ's in het kader van de Vogelrichtlijn staan ook wel bekend als Vogelrichtlijngebieden. Ze zijn aangewezen ter bescherming van het leefgebied van bedreigde vogels en trekvogels. Als projecten en andere handelingen in of nabij een Natura2000 gebied plaatsvinden, moet onderzocht worden of deze significant negatieve effecten op de kwalificerende waarden van het gebied hebben. Als uit deze beoordeling blijkt dat het gebied wordt aangetast, of duidelijke twijfel bestaat over het uitblijven van die aantasting, kan het bevoegd gezag slechts vergunning verlenen voor de gevraagde activiteit als er geen alternatieven zijn, er een dwingende reden van groot openbaar belang met die activiteit is gemoeid en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden is gerealiseerd.

Als gevolg van de decentralisatie van rijkstaken naar de provincies is de provincie in de nieuwe Wnb bevoegd gezag voor vrijwel alle Natura2000-gebieden. Een uitzondering daarop zijn gebieden van grote omvang die deel uitmaken van meerdere provincies en waarvoor een samenhangend beleid is opgesteld. Het gaat dan onder meer om grote open wateren, zoals de Waddenzee en de Noordzee. Het Rijk is voor deze gebieden bevoegd gezag voor zover het de gedeelten betreft die kunnen worden beschouwd als open water. Wat betreft de toekenning van een Omgevingsvergunning voor de uitvoering van projecten die Natura2000-gerelateerd zijn, gelden de gemeenten als loket. De provincie heeft echter een beoordelende taak, en kan voor projecten waarbij significant negatieve effecten met zekerheid zijn uit te sluiten een "verklaring van geen bedenkingen" afgeven. Een dergelijk oordeel is echter pas mogelijk als de effecten van de uitvoering van projecten zijn geanalyseerd in een zogenaamde "voortoets". Indien uit een voortoets blijkt dat significant negatieve effecten niet met zekerheid uitgesloten zijn, dient een vergunning voor de Wnb te worden aangevraagd bij de provincie. Er dient dan een Passende beoordeling voor het project te worden opgesteld, waarin de aard van de significant negatieve effecten verder wordt uitgewerkt en wordt geanalyseerd of deze effecten door middel van mitigerende maatregelen of compensatie kunnen worden voorkomen.

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) maakt deel uit van de Natura2000-regelgeving. De PAS is bedoeld om de negatieve effecten van stikstofdepositie uit de atmosfeer tegen te gaan. Voor projecten die binnen of in de omgeving van Natura2000-gebieden worden uitgevoerd is het verplicht de uitstoot van stikstof te berekenen die tijdens de uitvoering van de werkzaamheden of structureel na voltooiing van het project ontstaan. De berekening kan worden gemaakt door middel van het digitaal toegankelijke programma Aerius. Voor de hoeveelheid uitstoot is een benedengrens vastgesteld, de grenswaarde. Indien voor een project een hoeveelheid uitstoot beneden deze grenswaarde, wordt deze beschouwd als niet schadelijk, en is het niet nodig voor de uitvoering of realisatie van het project met de PAS-regeling rekening te houden. In de PAS-regeling is ook een bovengrens aangegeven. Indien meer stikstof wordt geproduceerd dan deze bovengrens geldt dit als schadelijk en geldt voor het project een vergunningplicht. Voor projecten die een hoeveelheid uitstoot veroorzaken tussen beide grenzen in geldt dat de hoeveelheid uitstoot wordt meegenomen in een boekhouding. Er is een maximale hoeveelheid extra stikstofuitstoot mogelijk, waarvan ieder project dat meer stikstofuitstoot oplevert dan de grenswaarde een deel van gebruikt. Als na de uitvoering van een aantal projecten de beschikbare ruimte is opgebruikt, is geen ruimte meer beschikbaar en geldt extra uitstoot van nieuwe projecten als schadelijk en dus vergunningplichtig.

4.1.2. Soortbescherming in de Wnb

De nationale bescherming van soorten werd tot voor kort geregeld door de Flora- en faunawet. Deze is echter per 1 januari 2017 opgegaan in de nieuwe Wnb. Daarmee zijn ook enkele wijzigingen doorgevoerd. De belangrijkste wijziging betreft de verplaatsing van het bevoegd gezag van het Rijk naar de provincies. Een andere wijziging betreft de lijst van beschermde soorten. In de Flora- en faunawet was sprake van drie verschillende beschermingsregimes. Dit onderscheid is in de Wnb vervallen. Wel maakt de wet onderscheid in soorten die beschermd zijn op basis van internationale afspraken en soorten die alleen op nationaal niveau beschermd zijn (de nationale soorten). De bescherming van soorten van internationale betekenis komt overeen met die van de “strikt beschermde soorten”, als onderdeel van de oude Flora- en faunawet. Wat deze strikt beschermde soorten betreft zijn er in de nieuwe wet geen veranderingen opgetreden.

Het onderscheid tussen “matig beschermde soorten” en “licht beschermde soorten” uit de Flora- en faunawet is in de Wnb komen te vervallen. In de Wnb geldt voor alle in Nederland voorkomende soorten de zorgplicht. Dit betekent dat bij de uitvoering van plannen of projecten verslechtering van de “staat van instandhouding” van de soorten niet is toegestaan. In de oude Flora- en faunawet was een lijst opgenomen van in Nederland algemene soorten met een “algemeen goede staat van instandhouding in Nederland”. Voor dit lijstje gold vrijstelling van de wet als in de algemeen goede staat van instandhouding geen verandering zou optreden. Nu dit onderscheid is opgeheven geldt vanuit de Wnb nu ook voor deze soorten de zorgplicht. Vrijstelling wordt vanuit de Wnb niet meer gegeven. Echter met het verplaatsen van het bevoegd gezag naar de provincies is het verlenen van vrijstelling waar het algemene soorten betreft nu provinciaal beleid geworden. De provincies hebben daarom in aparte beleidsnotities vrijstellingslijsten opgenomen voor soorten waarvoor op provinciaal niveau vrijstelling mogelijk is. Deze vrijstellingslijsten kunnen per provincie verschillen. De lijst van de provincie Fryslân als bijlage 1 in de Beleidsregels Wet Natuurbescherming van de Provincie Fryslân 2017 bevat een aantal algemene soorten zoogdieren en amfibieën waarvoor vrijstelling mogelijk is. Daarnaast is een bijlage 2 opgenomen met enkele soorten waarvoor vrijstelling geldt ingeval van overlast. Ook zijn beleidsregels opgesteld over beheer van ganzenpopulaties en betreffende de steenmarter.

Bijlage 1. Vrijstellingslijst Provincie Fryslân. Beleidsregels Wet Natuurbescherming Fryslân 2017.

Zoogdieren	
Aardmuis	Microtus agrestis
Bosmuis	Apodemus sylvaticus
Dwergmuis	Micromys minutus
Bunzing	Mustela putorius
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Egel	Erinaceus europaeus
Haas	Lepus europaeus
Hermelijn	Mustela erminea
Huisspitsmuis	Crocidura russula
Ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
Ree	Capreolus capreolus

Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
Veldmuis	Microtus arvalis
Wezel	Mustela nivalis
Woelrat	Arvicola terrestris

Amfibieën	
Bruine kikker	Rana temporaria
Gewone pad	Bufo bufo
Kleine watersalamander	Triturus vulgaris
Meerkikker	Rana ridibunda.

Bijlage 2. Vrijstellingslijst Provincie Fryslân. Beleidsregels Wet Natuurbescherming Fryslân 2017.

Roek	Corvus frugilegus ssp frugilegus
Kokmeeuw	Larus ridibundus
Zilvermeeuw	Larus argentatus ssp argentatus
Woelrat	Arvicola terrestris
Aardmuis	Microtus agrestis
Dwergmuis	Micromys minutus
Veldmuis	Microtus arvalis

Voor alle andere soorten geldt in de Wnb een zogenaamde actieve beschermingsplicht gedefinieerd als zorgplicht, waarvoor de “staat van instandhouding” van de populaties centraal staat. Daarnaast geldt voor een aantal in de Wnb apart genoemde soorten een passieve beschermingsplicht. In deze beleidsregel worden de individuen van de opgenomen soorten beschermd tegen schadelijke activiteiten (plukken, het vangen van vlinders etc.). Ten opzichte van de oude Flora- en faunawet zijn veranderingen doorgevoerd, waardoor een groot aantal vaatplanten de beschermde status is kwijtgeraakt. Daarentegen zijn aan de lijst enkele soorten dagvlinders toegevoegd, waaraan voorheen geen beschermde status is toegekend.

4.2. Overige relevante wetgeving.

4.2.1. NNN: Natuur Netwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur).

Het Natuur Netwerk Nederland (voorheen EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van ‘redenen van groot openbaar belang’. In uitzonderingsgevallen kan het Rijk de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te motiveren. Daarnaast dient hij *compenserende* dan wel *mitigerende (verzachtende) maatregelen* te treffen (Ministerie van LNV 2003).

In vrijwel geheel Friesland is inmiddels de feitelijke Provinciale Ecologische Hoofdstructuur vastgesteld (*Streekplan Fryslân* 2006). In het streekplan is verwoord dat een algemene zorgplicht bestaat voor de instandhouding van kwetsbare soorten. Ruimtelijke ingrepen in de EHS zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van ‘redenen van groot openbaar belang’. Voor Vogelrichtlijngebieden of Natuurbeschermingswetgebieden – zoals hier het geval is – gelden aanvullende eisen. In het geval van een ingreep worden alle nodige mitigerende maatregelen getroffen. Bij Habitatrichtlijngebieden met prioritaire soorten en/of habitats, zijn onder ‘dwingende redenen van groot openbaar belang’ niet begrepen ‘redenen van sociale of economische aard’. Bij natuurcompensatie is een uitgangspunt dat geen netto-verlies optreedt aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang van de EHS. Voor de Waddeneilanden geldt dat feitelijk alleen kwalitatieve (geen kwantitatieve compensatie) mogelijk is.

Verordening Romte Fryslân

Op 25 juni 2014 hebben Provinciale Staten de Verordening Romte Fryslân/werkwijze RO 2014 vastgesteld (Provincie Friesland, 2015). De provincie stelt hierin o.a. vast welke gebieden deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en hoe deze beschermd worden. Deze hoofdstructuur is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden. Dit netwerk vormt de basis voor het natuurbeleid. De EHS bestaat uit kerngebieden (grote aaneengesloten natuurgebieden met een hoge kwaliteit) natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones. Planologisch heeft de EHS een extra beschermde status. Sinds 2014 wordt de EHS Natuur Netwerk Nederland genoemd (NNN). Deze titel wordt in dit rapport verder gebruikt.

De bescherming van het NNN is vastgelegd in de Verordening Romte Fryslân (31 juli 2014 (Provincie Friesland, 2015)). Hierin is onder meer vastgelegd:

- Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden binnen het NNN dient een passende bestemming te hebben met gebruiksregels gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.
- Het plan maakt geen activiteiten en ontwikkelingen mogelijk die leiden tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gronden, of tot significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van het NNN.
- Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden nabij het NNN kan nieuwe, niet-agrarische activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken, mits die niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

Hiervan kan worden afgeweken wanneer sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven voor de beoogde ontwikkeling zijn en schade door mitigerende maatregelen zoveel wordt beperkt als redelijkerwijs mogelijk is. Resterende schade wordt gecompenseerd door het treffen van zodanige maatregelen dat geen netto verlies optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in termen van areaal, kwaliteit en samenhang. Daarnaast kan een ruimtelijk plan onderling samenhangende activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken die mede tot doel hebben de kwaliteit of kwantiteit van het NNN op gebiedsniveau te verbeteren, indien per saldo sprake is van verbetering van de natuurwaarden in en rond het gebied, waarbij de oppervlakte van het NNN gelijk blijft of toeneemt. In de plantoelichting dient daartoe een verantwoording opgenomen te worden over de aard, omvang, locaties en het tijdvak van realisatie van de verbetering van de natuurwaarden. Ook dient de wijze waarop tenuitvoerlegging van de daartoe benodigde maatregelen en ingrepen plaatsvindt feitelijk en planologisch gewaarborgd te worden.

Een ruimtelijk plan dat nieuwe activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maakt nabij het NNN, die leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden daarvan kan doorgang vinden mits er geen reële alternatieven voor de beoogde ontwikkeling zijn, schade door mitigerende maatregelen zoveel als redelijkerwijs mogelijk is wordt beperkt en resterende schade wordt gecompenseerd door het treffen van zodanige maatregelen dat geen netto verlies optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden in termen van kwaliteit en samenhang van de ecologische hoofdstructuur.

4.2.2. Planologische Kernbeslissing Waddenzee II en III

De planologische kernbeslissing (PKB) Derde Nota Waddenzee (VROM 2001) bevat de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de Waddenzee (VROM 2001). De PKB is gebiedsgericht van karakter en integreert het ruimtelijk en ruimtelijk relevante rijksbeleid voor de Waddenzee. De grens van het PKB-gebied kan worden omschreven als het zeegebied van Den Helder tot de rijksgrens met Duitsland. Het PKB-gebied wordt aan de noordkant begrensd door onder meer de kwelders en platen van de Waddenzee kust van de eilanden.

De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid onder meer gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van de flora en de fauna en tevens op behoud van de landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid. Nieuwe activiteiten dan wel uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten met een economische en/of recreatieve betekenis zijn mogelijk, mits zij passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee.

Met betrekking tot het ontwikkelingsperspectief stelt de PKB onder meer: De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de Waddeneilanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duin- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid en open horizon zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd. Zeezoogdieren, vissen en (trek)vogels zijn duurzaam verzekerd van voldoende voedsel en rust- en voortplantingsgebieden.

Het rijksbeleid ten aanzien van de recreatie op de Waddenzee is gericht op het beheersbaar maken en houden van het recreatief medegebruik en het ontwikkelen van duurzame vormen van recreatie, waarbij de natuurlijke draagkracht van het gebied uitgangspunt is. Voor het recreatief medegebruik geldt een zonering waarbij de voor verstoring gevoelige gebieden worden ontzien. Voorts wordt gesteld dat de flora en fauna van de Waddenzee zich meer ongestoord dienen te kunnen ontwikkelen. Zeehonden behoeven voldoende voedsel en rustplaatsen. Hetzelfde geldt voor de vogels die voldoende ongestoorde hoogwatervluchtplaatsen moeten kunnen vinden en op acceptabele vluchtafstand over voldoende voedsel moeten beschikken, wat zij aldaar ongestoord tot zich moeten kunnen nemen. Een meer ongestoorde ontwikkeling van de Waddenzee is alleen mogelijk wanneer het menselijk gebruik van het gebied hierop (meer) wordt afgestemd (bijvoorbeeld via zonering) of indien bepaald gebruik - op termijn – wordt afgebouwd. Richting het jaar 2030 zet het kabinet hierop in.

Nieuwe activiteiten en uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten in de Waddenzee dienen daarom aan de hoofddoelstelling te worden getoetst. Het afwegingskader dient ook te worden toegepast voor activiteiten buiten het PKB-gebied die de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee kunnen aantasten (externe werking). Het afwegingskader komt sterk overeen met dat van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Elementen hieruit zijn:

Nagegaan dient te worden of er sprake is van aantasting van *wezenlijke kenmerken* of waarden van de Waddenzee.

Er dient rekening te worden gehouden met eventuele *cumulatieve effecten* van verschillende activiteiten op de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee.

Toestemming voor een activiteit kan slechts worden gegeven nadat zekerheid is verkregen dat de activiteit de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee niet zal aantasten. Het *voorzorgbeginsel* brengt met zich mee dat er bij twijfel wordt uitgegaan van aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden en van de meest verstrekkende effecten voor de Waddenzee (*worst-case scenario*).

Voor een activiteit die leidt tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden en waarvoor geen reële alternatieven aanwezig zijn dient te worden nagegaan of er sprake is van *dwingende redenen van groot openbaar belang*.

Bij een activiteit die leidt tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden dienen *mitigerende en compenserende maatregelen* getroffen te worden. Deze maatregelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien waarbij de eis geldt dat geen netto verlies aan wezenlijke kenmerken of waarden optreedt.

4.2.3. Verdere gebiedsbescherming

De verdere bescherming van natuurgebieden is in beginsel geregeld in bestemmingsplannen die voor alle gronden in Nederland zijn opgesteld wegens de WABO.

5. Voor het plangebied relevante beoordelingsaspecten.

5.1. Wet natuurbescherming (Wnb) en Natura2000 gebieden

Op Terschelling is sprake van drie Natura2000-gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998, namelijk:

- *Duinen Terschelling*
- *Noordzeekustzone*
- *Waddenzee*.

Het plangebied maakt deel uit van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*, en grenst direct aan Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. Natura2000-gebied *Waddenzee* valt volledig buiten het plangebied, en ligt op ongeveer 2500 meter afstand van het plangebied. Op basis van de grote afstand tot dit Natura2000-gebied zijn effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen ervan uit te sluiten. Een nadere analyse van de effecten is derhalve alleen nodig met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* en Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

5.2. Soortbescherming in de Wet natuurbescherming

De soortbescherming werd tot voor kort geregeld in de Flora- en faunawet. Deze is echter per 1 januari 2017 opgegaan in de Wet natuurbescherming. Ten opzichte van de oude wet zijn wijzigingen doorgevoerd. Voor alle binnen of in de omgeving van het plangebied voorkomende soorten geldt de zorgplicht. Dit betekent dat de uitvoering van het plan niet tot verslechtering mag leiden van de "staat van instandhouding van de soort". Voor soorten die beschermd zijn op basis van internationale verdragen geldt binnen het plangebied een strikte bescherming. De soortenlijst komt overeen met die van de "strikt beschermde soorten" van de oude Flora- en faunawet. De zorgplicht geldt echter tevens voor de andere voorkomende, nationaal beschermde soorten. Voor algemene soorten is vrijstelling mogelijk. Het gaat dan om soorten met een "algemeen gunstige staat van instandhouding in Nederland. Vrijstelling geldt als de uitvoering van het plan geen hierin geen verandering teweeg brengt. De vrijstellingslijst is in december 2016 door de provincie Fryslân vastgesteld (*Provincie Fryslân, 2016a en 2016b*). Het soortbeschermingsaspect in de Wet natuurbescherming is niet gekoppeld aan Natura2000 en is derhalve ook buiten Natura2000-gebieden van toepassing.

5.3. Natuur Netwerk Nederland (NNN), voorheen de Ecologische Hoofdstructuur.

De begrenzingen die door de Provincie Friesland zijn vastgesteld in het kader van de NNN komen in het plangebied overeen met die van de Natuurbeschermingswet1998. De locatie maakt deel uit van de het netwerk. De EHS heeft betrekking op ingrepen in de ruimtelijke ordening. Daar het plan veranderingen in de ruimtelijke ordening tot gevolg heeft is de wet- en regelgeving met betrekking tot de NNN van toepassing.

5.4. PKB-Waddenzee III.

De PKB-Waddenzee beschermt het Nederlandse waddengebied. Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het PKB-gebied en ook niet langs de rand. De PKB-Waddenzee is dan ook niet van toepassing.

5.5. Bevoegd gezag.

Met betrekking tot de Wet natuurbescherming geldt per 1 januari 2017 de provincie Fryslân als bevoegd gezag. Voor de uitvoering van het plan geldt om zijn minst een meldingsplicht bij de provincie. Indien uit de toets blijkt dat significant negatieve effecten op de te beschermen natuurwaarden (voor Natura2000 de instandhoudingsdoelen) op voorhand zijn uitgesloten, kan de uitvoering van het project worden geregeld via een Omgevingsvergunning van de gemeente Terschelling. De provincie Fryslân dient dan wel een *Verklaring van geen bedenkingen* af te geven. De ecologische analyse geldt dan als een *voortoets*. Voor het hier beschreven project is echter een wijziging van het bestemmingsplan nodig. Om goedkeuring te krijgen voor die wijziging geldt de provincie Fryslân eveneens als bevoegd gezag. Mocht uit de toetsing blijken dat significant negatieve effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten, is het nodig een voor de Wet natuurbescherming een vergunning aan te vragen bij de Provincie Fryslân. Het is dan van belang in een *Passende Beoordeling* aan te geven of de verwachte significant negatieve effecten door middel van mitigerende maatregelen of compensatie kunnen worden voorkomen.

5.6. De instandhoudingsdoelen van **Natura2000-gebied Duinen Terschelling**.

De volgende instandhoudingsdoelen zijn voor Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* geformuleerd (prioritaire typen en soorten zijn aangeduid met een *):

H1310	Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia ssp</i> en andere zoutminnende soorten.
H1330	Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
H2110	Embryonale wandelende duinen.
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen").
H2130	* Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
H2140	* Vastgelegde ontkalkte duinen met <i>Empetrum nigrum</i> .
H2160	Duinen met <i>Hippophae rhamnoides</i>
H2170	Duinen met <i>Salix repens ssp argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>).
H2180	Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.
H2190	Vochtige duinvalleien
H6230	* Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa).
H7140	Overgangs- en trilvenen.

Het Natura2000-gebied is aangewezen voor de volgende soorten (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):

H1831	Drijvende waterweegbree
H1903	Groenknolorchis

Vogels:

Blauwe kiekendief
Bontbekplevier
Bruine kiekendief
Dodaars
Dwergstern
Paapje
Rietzanger
Strandplevier
Tapuit
Velduil

5.7. De instandhoudingsdoelen van **Natura2000-gebied Noordzeekustzone**.

De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):

H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken
H1140 Slik- en zandplaten
H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia spp.* en andere zoutminnende soorten
H1330 Atlantische schorren (*Glauco Puccinellietalia maritimae*)
H2110 Embryonale wandelende duinen
H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")
H2190 Vochtige duinvalleien

Habitatrichtlijn soorten.

De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):

H1095 Zeeprík
H1099 Rivierprík
H1103 Fint
H1351 Bruinvis
H1364 Grijsje zeehond
H1365 Gewone zeehond

Vogelrichtlijn soorten.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten broedvogels:

Dwergstern
Bontbekplevier
Strandplevier.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten trekvogels:

Drieteenstrandloper, Rosse Grutto, Kanoet, Bonte strandloper, Wulp (hoogwatervluchtplaats ter hoogte van paal 24).

6. De natuurwaarden van het plangebied.

6.1. Vegetatie van het plangebied en de omgeving.

Het Noordzeestrand rondom het strandpaviljoen is een nagenoeg onbegroeid strand. In de zone vanaf de duinvoet tot op 100 meter van de duinvoet komen echter groeiplaatsen voor van Biestarwegras (*Elytrigia juncea* ssp. *boreoatlantica*), welke een aanzet kunnen geven tot spontane duinvorming. De zone waarin dergelijke groeiplaatsen voorkomen wordt gerekend tot de zogenaamde Embryonale duinen, een habitattypen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Naast groeiplaatsen van Biestarwegras kunnen in deze zone ook enkele andere halofiele plantensoorten worden gevonden, namelijk Zeeraket (*Cakile maritima*), Zeepostelein (*Honckenya peploides*) en incidenteel Gelobde melde (*Atriplex laciniata*) en Gele hoornpapaver (*Glaucium falvum*).

Op het Noordzeestrand worden twee habitattypen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* onderscheiden, namelijk:

- H2110 – Embryonale duinen – de zone van de duinvoet tot 100 meter van de duinvoet.
- H1140b – Slik- en zandplaten (Noordzee), het gedeelte van het strand bij de gemiddelde laagwaterlijn.

Habitattypen H114b ligt op het strandgedeelte bij de vloedlijn en heeft geen vegetatie.

De duinen op enkele tientallen meters ten zuiden van het strandpaviljoen maken deel uit van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. Het duingebied van de zeereep ter hoogte van de Oosterender badweg is gedurende de laatste dertig jaar gestabiliseerd om overstuiving van de badweg te voorkomen. De vegetatie bestaat uit soortenarm Helmduin (*Ammophilon*) en wordt gerekend tot habitattypen H2120 – Witte duinen. Op 100 tot 200 meter westelijk en oostelijk van dit duingedeelte maakt de zeereep deel uit van een project ter bevordering van de natuurlijke zeereep-dynamiek, waardoor deze duinen sinds 1993 nauwelijks of niet zijn vastgelegd. Als gevolg daarvan zijn de duinen sterk verstoven en naar het achterland verplaatst. Schaars begroeide delen van de zeereep met groeiplaatsen van Biestarwegras worden gerekend tot habitattypen H2110 – Embryonale duinen. Voor het grootste deel worden deze duinen beschouwd als Witte duinen, habitattypen H2120. Op enkele plaatsen zijn recent uitstuiwingsvallenien tot ontwikkeling gekomen waarin zich op korte termijn een waardevolle Knobbiesvegetatie (*Schoenetum nigricantis*) kan ontwikkelen.

Aan de binnenzijde van de zeereep komen enkele, deels voormalige, duingraslanden voor, die geen deel uitmaken van een habitattypen. De vegetatie ervan is een grasland van matige voedselrijke kalkarme zandgrond met weinig bijzondere plantensoorten. In de instuivingszone vanuit de zeereep, de overgang van de zeereep naar het grasland komen vegetaties voor van hoge grassen en ruigtekruiden met soorten als Duinriet (*Calamagrostis epigejos*), Akkerdistel (*Cirsium arvense*), Speerdistel (*Cirsium vulgare*), Heermoes (*Equisetum arvense*), Veenwortel (*Persicaria amphibia*) en enkele groeiplaatsen van Heelblaadjes (*Pulicaria dysenterica*). Op tal van plaatsen komen struwelen voor van Kruiwilg (*Salix repens*)

Lokaal zijn aan de binnenzijde van de zeereep vegetaties aanwezig van droge kalkarme duinen die worden gerekend tot het Buntgrasduin (*Violo-Corynephorum*) of de Duinschapengras-gemeenschap (*Festuco-Galietum*). Op de overgang van de zeereep naar de binnenduinen komt daarbij een vegetatie voor van Zanddoddegras en Groot duinsterretje (*Tortulo-Phleetum*). Alle drie vegetatietypen worden gerekend tot de zogenaamde Grijze duinen: habitattypen H2130b – Grijze duinen (kalkarm). Binnen deze zone komen enkele groeiplaatsen voor van Brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*), een door de Flora- en faunawet beschermde soort. Daarnaast komen in de ondergroei van enkele kruiwilgstruwelen groeiplaatsen voor van de Moeraswespenorchis (*Epipactis palustris*), tevens door de Flora- en faunawet beschermd. Waardevol, maar niet door de Flora- en faunawet beschermd, zijn de groeiplaatsen van Hondsviooltje (*Viola canina*), Kleine ratelaar (*Rhinanthus minor*), Rond wintergroen (*Pyrola rotundifolia*) en Wondklaver (*Anthyllis vulneraria*) in deze duinvegetaties. Duingebieden op enige afstand van de zeereep zijn veelal dichtgegroeid met Kraaiheide (*Empetrum nigrum*) en worden gerekend tot habitattypen H2140b – Duinen met kraaiheide (droog).

Binnen het plangebied en in de ruime omgeving komen geen door de Habitatrictlijn beschermde plantensoorten voor. De op Terschelling voorkomende HR-soorten groenknolorchis *Liparis loeselii* en drijvende waterweegbree *Luronium natans* zijn uitsluitend bekend van groeiplaatsen op een afstand van vele kilometers van het plangebied.

6.2. Vogels.

De zone met Embryonale duinen op het Noordzeestrand geldt als een belangrijk broedgebied voor de Bontbekplevier. Broedgevallen van de Bontbekplevier zijn vanaf 2000 jaarlijks vastgesteld aan de duinvoet tussen paal 16 en paal 20. De broedlocaties liggen voornamelijk op smalle bankjes van schelpgruis aan de duinvoet. Deze bankjes worden beschouwd als de zogenaamde geomorfologische kenmerken die het Noordzeestrand geschikt maken als broedgebied voor de soort. De meeste broedlocaties zijn vastgesteld binnen de grenzen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. De laatste jaren broedt de Bontbekplevier echter ook regelmatig in uitstuwingsvalleien in de dynamische zeereep binnen de grenzen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*.

De Strandplevier is na 2000 niet meer in het gebied als broedvogel aangetroffen. Voor deze soort geldt echter binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* een uitbreidingsdoelstelling. Het strand ten westen en ten oosten van het paviljoen gelden als uitbreidingsgebied voor de soort.

De Dwergstern komt als broedvogel in het gebied niet voor. Deze soort is op Terschelling beperkt tot enkele locaties op de Noordsvaarder en de oostpunt van de Boschplaat. Op het Noordzeestrand worden wel regelmatig broedsels gevonden van de Scholekster.

Het gebied heeft geen speciale betekenis voor trekvogels. Wel wordt in het getijdengebied van het Noordzeestrand veelvuldig door de Drieteenstrandloper gefoerageerd.

De duinen aan de binnenzijde van de zeereep, met name het gedeelte tussen paal 18 en paal 19, zijn een belangrijk broedgebied voor de Tapuit. Daarnaast komen Kneu, Rietgors, Graspieper, Scholekster, Tureluur, Kievit, Grutto, Wulp, Sprinkhaanzanger en Fitis er als broedvogel voor.

6.3. Zoogdieren.

Soorten die in het duingebied nabij het paviljoen voorkomen zijn Bosmuis, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Rosse woelmuis, Ree, Haas, en Konijn. De soorten zijn beschermd door de Flora- en faunawet maar behoren tot categorie 1 van de Algemene Maatregel van Bestuur waarvoor vrijstelling geldt.

Laatvlieger en Ruige dwergvleermuis zijn gemeld op de Europese Habitatrichtlijn en zijn beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998. Ter plaatse komen echter geen populaties voor van soorten vleermuizen.

Het Noordzeestrand ter plaatse heeft geen betekenis voor de Gewone en Grijsze zeehond.

6.4. Amfibieën, Reptielen en Vissen.

Door het ontbreken van open water in het plangebied komen geen populaties voor van de HR-soort Rugstreeppad (*Bufo calamita*) of van andere soorten amfibieën en vissen.

In de omgeving van het plangebied komt een kleine populatie voor van de Zandhagedis (*Lacerta agilis*), een door de Flora- en faunawet strikt beschermde soort. De populatie houdt zich voornamelijk op in zeereepduinen ten zuiden van het paviljoen oostwaarts tot paal 20.

6.5. Ongewervelden.

Er komen in het plangebied geen door de Habitatrichtlijn beschermde soorten ongewervelden voor. Ook ontbreken populaties van door de Flora- en faunawet beschermde soorten.

7. Een analyse van de effecten van de bestemmingsplanwijziging en de uitvoering van het plan op de beschermde natuurwaarden.

7.1. Natura2000 en de Natura2000-gebieden Duinen Terschelling en Noordzeekustzone.

Zoals hierboven al is aangegeven maakt de locatie van het strandpaviljoen deel uit van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*, en grenst het direct aan Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. De uitvoering van het plan moet dan ook worden getoetst in relatie tot de instandhoudingsdoelen van deze Natura2000-gebieden.

Vraagstelling:

Het plan tot uitbreiding van het strandpaviljoen heeft betrekking op een vergroting van het oppervlak tot 1000 m². Als gevolg daarvan wordt 518 m² oppervlak tot nu toe onbebouwd strand, direct grenzend aan het huidige paviljoen, bebouwd en gaat als Natura2000-gebied verloren. Na de uitbreiding is voor maximaal 50 personen meer plaats dan in het huidige paviljoen. De effectanalyse dient antwoord te geven op de volgende vragen:

- Komen op het te bebouwen strandgedeelte of direct aangrenzend instandhoudingsdoelen voor?
- Leidt de bouw van het uitgebreide paviljoen tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen ter plaatse?
- Leidt de bouw van het nieuwe paviljoen tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen op grotere afstand (bijvoorbeeld tijdens transport van bouw materiaal)?
- Leidt de uitbreiding van het paviljoen met 50 extra zitplaatsen tot een zodanig grotere druk op de omgeving dan tot nu toe, dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen niet zijn uit te sluiten?
- Treden significant negatieve effecten op in de winterperiode als op het strand strandrijden met 4WD-voertuigen is toegestaan in relatie tot de extra zitplaatsen?

Aansluitend aan deze kernvragen kunnen de volgende vragen worden gesteld:

- Wat zijn de gevolgen voor Habitatype H2110 - Embryonale duinen op het Noordzeestrand?
- Wat zijn de gevolgen voor de geomorfologische kenmerken die het Noordzeestrand in de omgeving van het paviljoen geschikt maken als broedgebied voor de Bontbekplevier en Strandplevier?
- Zijn er cumulatieve effecten te verwachten in relatie tot andere plannen of ander gebruik in de directe omgeving van het plangebied?

De jaarrond openstelling van het paviljoen speelt in deze effectanalyse geen rol. Het paviljoen is al sinds enkele jaren jaarrond open. Het effect van deze openstelling is al in 2013 getoetst (*Zumkehr*, 2013), en voor de openstelling is vergunning verleend.

Relevante instandhoudingsdoelen.

De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* zijn weergegeven in tabel 1 in de bijlage van dit rapport. Een groot aantal instandhoudingsdoelen komt in en in de omgeving van het plangebied niet voor. Relevante instandhoudingsdoelen zijn:

- Habitattypen.
 - a. H2110 – Embryonale duinen
 - b. H2120 – Witte duinen.
 - c. H2130b – Grijs duinen (kalkarm)
 - d. H2140b – Duinen met Kraaiheide (droog)
- Vogelrichtlijn soorten.
 - a. Bontbekplevier/Strandplevier
 - b. Tapuit.

In de directe omgeving van het plangebied komen geen Habitatrichtlijn-soorten voor.

Relevante instandhoudingsdoelen binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* zijn (zie ook tabel 2 in de bijlage):

- Habitattypen.
 - a. H1140b – Slik- en zandplaten (Noordzeekustzone)
 - b. H2110 – Embryonale duinen.
- Vogelrichtlijn-soorten.
 - a. Drieteenstrandloper

b. Bontbekplevier/Strandplevier.

7.2. *Natura2000-gebied Duinen Terschelling.*

7.2.1. *Effecten algemeen.*

Het strandpaviljoen ligt niet binnen de grenzen van Natura2000 gebied *Duinen Terschelling*, maar op korte afstand ten noorden ervan. De effecten van de uitbreiding van het paviljoen op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* zijn op zijn minst zeer gering, significant negatieve effecten zijn uitgesloten. Tijdens de bouw van het paviljoen kan de verkeersdruk op de Oosterender badweg iets toenemen. Dit is echter een tijdelijk effect, dat beperkt blijft tot de badweg zelf. Een invloed met significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelen in het aangrenzend duingebied is uitgesloten. De uitbreiding van het paviljoen met 50 extra zitplaatsen kan in beginsel een zeer geringe toename van de verkeersdruk op de Oosterender badweg tot gevolg hebben. Verwacht wordt dat de extra zitplaatsen alleen tijdens drukke periodes bezet worden, en dan vooral door bezoekers die ook zonder de aanwezigheid van de zitplaatsen van plan waren het gebied te bezoeken. Dit betekent dat een extra toename van de verkeersdruk op de Oosterender badweg als gevolg van de extra zitplaatsen in het paviljoen verwaarloosbaar klein is. De toename blijft beperkt tot de badweg en heeft geen effecten op de natuurwaarden in de duinen aangrenzend aan de badweg. Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het duingebied is uitgesloten.

7.2.2. *Effecten op Habitatype H2120 – Witte duinen.*

Tijdens de bouw van het paviljoen zal het bouwverkeer gebruik maken van de gangbare voor gemotoriseerd verkeer opengestelde strandovergang. De overgang ligt in een zeereep met direct aangrenzend Witte duinen behorend tot het habitatype. Het bouwverkeer zal echter niet van de overgang afwijken, en zal de vegetatie ter plaatse niet binnen rijden. Er is derhalve geen sprake van een negatief effect op het habitatype als gevolg van het bouwverkeer.

Witte duinen zijn in het algemeen niet kwetsbaar voor incidentele betreding. In de huidige situatie wordt de zeereep bij het paviljoen geregeld door lage aantallen bezoekers betreden. Dit leidt echter niet tot schade aan het habitat. Als gevolg van de uitbreiding van het aantal zitplaatsen in het paviljoen tot maximaal 50 personen kan verwacht worden dat de betreding van de zeereep daardoor iets zal toenemen in vergelijking met de huidige situatie. Het aantal extra bezoekers van de zeereep is ten opzichte van de huidige situatie zeer gering, het effect ervan op het habitatype is verwaarloosbaar klein. Er is derhalve geen sprake van significant negatieve effecten.

Het habitatype H2120 – Witte duinen betreft duinen met een dynamisch tot soms extreem dynamisch karakter. Enige betreding van deze duinen leidt niet tot verlies van kwaliteit van het habitatype. Om deze reden zal een geringe toename van het aantal wandelaars in het duin in relatie tot de uitbreiding van het paviljoen niet tot significant negatieve effecten op de kwaliteit van het habitatype leiden.

Samengevat leidt de uitvoering van het plan niet tot significant negatieve effecten op habitatype H2120 – Witte duinen.

7.2.3. *Effecten op Habitatype H2130B – Grijze duinen (kalkarm)*

Dit habitatype komt voor in een smalle duinstrook parallel aan de Oosterender badweg en de parkeerplaats. Het habitatype is door middel van een eenvoudige afrastering van de parkeerplaats gescheiden. Betreding van de duinstrook door bezoekers van het paviljoen is daarmee weinig logisch. Bovendien komt het habitatype nauwelijks voor tussen de parkeerplaats en het paviljoen. De uitbreiding van het paviljoen zal niet tot gevolg hebben dat deze duinstrook vaker door bezoekers wordt betreden. Een duingebied op 200 meter oostelijk van de parkeerplaats wordt eveneens tot de grijze duinen gerekend. Dit duingebied ligt op een dermate grote afstand van het paviljoen dat een toename van de betreding als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen zich hier niet zal voordoen. De conclusie is derhalve dat de uitvoering van het plan geen significant negatieve effecten heeft voor habitatype H2130B – Grijze duinen kalkarm.

7.2.4. *Effecten op Habitatype H2140b – Duinen met Kraaihei (droog).*

Dit habitatype komt voor in dezelfde duinstrook parallel aan de badweg van Oosterend die hierboven bij Grijze duinen al is besproken. Mede als gevolg van de aanwezigheid van een afrastering tussen de parkeerplaats en de duinstrook is een toename van de betreding van deze duinstrook als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen weinig logisch. Er zullen geen significant negatieve effecten op de omvang of kwaliteit van het habitatype ontstaan als gevolg van de openstelling van het paviljoen.

7.2.5. *Effecten op Habitatype H2110 – Embryonale duinen.*

Het habitatype komt voornamelijk voor op het Noordzeestrand binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* (zie hierna). Als gevolg van de dynamische processen in de zeereep tussen paal 16 en paal 20, waarbij het paviljoen ligt, komt het habitatype ook lokaal voor binnen Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*, echter op een afstand van 100 meter oostelijk van de strandovergang en 200 meter westelijk van de strandovergang. Het habitatype is niet gevoelig voor extensieve betreding. Het habitatype wordt tijdens de bouw niet door bouwverkeer doorsneden of bereden. Een significant negatief effect op de omvang en kwaliteit van het habitatype binnen Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* is uitgesloten. De uitbreiding van het paviljoen leidt niet tot significante verslechtering van het habitatype.

7.2.6. *Effecten voor de Tapuit.*

Het broedgebied van de Tapuit aan de binnenzijde van de zeereep ligt in het gebied van grijze duinen op meer dan 200 meter oostelijk van de Oosterender badweg. Dit gebied ligt op een dermate grote afstand van het paviljoen dat geen sprake zal zijn van een toename van betreding waardoor het gebied in kwaliteit vermindert als broedlocatie voor de Tapuit. Een toename van de betreding van het broedgebied van de Tapuit zal zich niet voordoen. Een significant negatief effect van de uitvoering van het plan op de broedmogelijkheden van de Tapuit is uitgesloten.

7.2.7. *Effecten voor de Bontbekplevier en Strandplevier.*

De broedgebieden van de Bontbekplevier liggen doorgaans op het Noordzeestrand. Enkele broedparen verkiezen echter te broeden in uitstuiwingsgebieden in de zeereep, die liggen binnen de grenzen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling*. Een direct effect van de uitbreiding van het paviljoen op het broeden van de Bontbekplevier is uitgesloten omdat het plangebied op voldoende grote afstand van de broedlocaties ligt. De broedlocaties liggen op meer dan 200 meter afstand van het paviljoen. De geschikte geomorfologische kenmerken die de locaties als broedgebied geschikt maken worden niet beschadigd als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen. Deze terreinen worden evenmin tijdens de bouw door transportverkeer bereden. Er is geen sprake van significant negatieve effecten op de Bontbekplevier als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen. Met betrekking tot de Strandplevier is al aangegeven dat de soort na 2000 niet meer broedend op het Noordzeestrand is vastgesteld. Een negatief effect op deze soort is derhalve uitgesloten. Voor Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*, zie hierna.

7.2.8. *Toename van de verkeersdruk op de Badweg van Oosterend.*

Als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen zal de verkeersdruk op de Badweg van Oosterend in geringe mate kunnen toenemen. In het algemeen betreft het bezoekers van het paviljoen zelf en/of mensen die op het strand een korte wandeling gaan maken. De Badweg zelf geldt als een exclaveringsgebied en maakt geen deel uit van het Natura2000-gebied. Voor verreweg de meeste bezoekers geldt het paviljoen en het strand als doel van het bezoek en niet de langs de badweg liggende duinen. Er zal dan ook slechts in zeer geringe mate sprake zijn van een toename van de betredingsdruk van de duinen aan weerszijde van de Badweg. Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen in dit gebied als gevolg van de openstelling van het paviljoen is uitgesloten.

7.2.9. *Conclusie.*

Hierboven is geconcludeerd dat geen sprake is van significant negatieve effecten van de uitvoering van het plan op de volgende instandhoudingsdoelen:

- a. Habitatype H2120 – Witte duinen.
- b. Habitatype H2130b – Grijze duinen (kalkarm)
- c. Habitatype H2140b – Duinen met Kraaihei (droog)
- d. Habitatype H2110 – Embryonale duinen
- e. Tapuit
- f. Bontbekplevier/Strandplevier.

Andere instandhoudingsdoelen komen in de omgeving van het paviljoen binnen Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* niet voor. Tevens is geconcludeerd dat de verwachte toename van de verkeersdruk op de Oosterender badweg geen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen zal hebben. Gesteld wordt dan ook dat in het geheel geen negatieve effecten van de uitvoering van het plan op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* zullen optreden.

7.3. Natura2000-gebied Noordzeekustzone.

7.3.1. Algemeen.

Voor de werkzaamheden tijdens de bouw van het nieuwe paviljoen wordt door het bouwverkeer gebruik gemaakt van de strandovergang voor gemotoriseerd verkeer, net ten westen van het paviljoen. Vervolgens wordt het strandgedeelte langs de duinvoet van de overgang naar het paviljoen gebruikt. Het betreft hier een afstand van hooguit 100 meter. In dit deel van het strand ontbreken embryonale duinen en broedlocaties van plevieren.

De uitbreiding van het paviljoen heeft een toename van het aantal zitplaatsen tot maximaal 50 tot gevolg. Als gevolg daarvan zullen vooral op drukke dagen meer mensen dan voorheen het paviljoen bezoeken. Deze mensen betreden daarbij het strandgedeelte naar de opgangen van het paviljoen. In dit strandgedeelte zijn geen embryonale duinen of broedlocaties van plevieren aanwezig.

7.3.2. Effecten op Habitatype H2110 – Embryonale duinen.

Het habitatype H2110 – Embryonale duinen – betreft een zone die zich op het strand uitstrekt van de duinvoet tot 100 meter vanaf de duinvoet. Het is een zone waar groeiplaatsen voorkomen van Biestarwegras en waar een aanzet is tot spontane duinvorming. Op het strand tussen paal 16 en paal 20, rondom het paviljoen, is een dergelijke zone aanwezig van een nogal wisselende kwaliteit. Het habitatype is niet gevoelig voor extensieve betreding door wandelaars. Een significant negatief effect op de kwaliteit van het habitatype als gevolg van een toename van de betreding door wandelaars in relatie tot de uitbreiding van het paviljoen is uitgesloten.

In de winterperiode is het mogelijk, dat het aantal bezoekers dat het paviljoen met de auto bezoekt als gevolg van de uitbreiding, in zeer geringe mate zal toenemen. De gemeente Terschelling heeft aan de vergunningen die voor het strandrijden worden uitgegeven randvoorwaarden gesteld voor het gebruik van het strand. Daarbij is de zone van Embryonale duinen aan de duinvoet uitgesloten; strandrijden is er niet toegestaan. De gemeente Terschelling heeft aangegeven parkeren op het strand rondom het paviljoen niet toe te staan. Strandrijders die een bezoek willen brengen aan het paviljoen zijn als gevolg daarvan verplicht hun auto op de parkeerplaats aan de binnenzijde van de zeereep te parkeren. De gemeente Terschelling komt met deze randvoorwaarden in de vergunning mede tegemoet aan de noodzaak de Embryonale duinen op het Noordzeestrand te beschermen. Deze regelgeving geldt niet uitsluitend voor het gebied bij het paviljoen, maar geldt voor het hele Noordzeestrand van Terschelling.

Als gevolg van deze regelgeving, en bij een goede handhaving ervan, wordt het strandgedeelte waar het Habitatype voorkomt van strandrijden gevrijwaard. Een significant negatief effect op de omvang en de kwaliteit van het habitatype in relatie tot het strandrijden is daarmee uitgesloten. Overigens zal de uitbreiding van het paviljoen niet leiden tot een toename van het aantal strandrijders op het Noordzeestrand van Terschelling, daar de gemeente Terschelling het aantal jaarlijks te verstrekken vergunningen stabiliseert. In hoeverre sprake is van een toename van de frequentie van het strandrijden door vergunninghouders in relatie tot de uitbreiding van het paviljoen is niet duidelijk. Indien hiervan sprake is, zal dit geen negatieve effecten hebben voor het Habitatype, daar het gebied waar het voorkomt voor het strandrijden is uitgesloten.

Het bouwverkeer zal tijdens de bouw van het nieuwe paviljoen terreinen met embryonale duinen niet berijden, daar embryonale duinen op de korte route van de overgang naar het paviljoen niet voorkomen.

Geconcludeerd wordt dat de uitbreiding van het paviljoen, mede gezien de randvoorwaarden die aan het strandrijden door de gemeente Terschelling zijn gesteld, geen significant negatieve effecten zal hebben voor Habitatype H2110 – Embryonale duinen.

7.3.3. Effecten op Habitatype H1140B – Slik- en zandplaten (Noordzeekustzone).

In het getijdengebied bij de gemiddelde laagwaterlijn van het strand ligt een zone van zandbanken welke gerekend wordt tot habitatype H1140B – Slik- en zandplaten. Het habitatype is niet gevoelig voor recreatieve activiteiten. Bovendien ligt de zone op een afstand van meer dan 250 meter van het paviljoen. Een significant negatief effect van het gebruik van deze zone als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen op het habitatype is uitgesloten.

7.3.4. Effecten op de foerageermogelijkheden voor de Drieteenstrandloper.

De Drieteenstrandloper maakt veelvuldig gebruik van het gedeelte van het Noordzeestrand nabij de waterlijn als foerageergebied. Het dagelijkse gebruik van het strand ten behoeve van recreatieve activiteiten

heeft niet geleid tot vermindering van de kwaliteit van het strand als foerageergebied. Het gebruik van het Noordzeestrand als recreatiegebied door bezoekers van het paviljoen zal in relatie tot de uitbreiding leiden tot een minimale en verwaarloosbare toename van de recreatiedruk op het strand, die zich bovendien over het grote oppervlak van het strand verspreidt en zich niet concentreert op een enkele locatie. Deze extra recreatiedruk is dermate gering dat enige verslechtering van de kwaliteit van het Noordzeestrand in het algemeen als foerageergebied voor de Drieteenstrandloper is uitgesloten.

7.3.5. *Effecten op de broedgelegenheid voor de Bontbekplevier en Strandplevier.*

Het Noordzeestrand is een broedgebied voor de Bontbekplevier. De soort zoekt alleen die locaties op waar de goede geomorfologische kenmerken aanwezig zijn die de soort als broedlocatie nodig heeft. Het gaat dan met name om de aanwezigheid van kleine bankjes van schelp en schelpgruis aan de duinvoet. De zone aan de duinvoet tussen paal 16 en paal 20 is een van de belangrijkste broedgebieden voor de Bontbekplevier op Terschelling. Een negatief effect van de bouw van het paviljoen op de broedgelegenheid van de Bontbekplevier in de omgeving is uitgesloten, daar tijdens de bouw het werkverkeer gebruik maakt van een korte route van de strandovergang voor gemotoriseerd verkeer naar het paviljoen waar geen broedlocaties voorkomen. Broedlocaties ontbreken eveneens in de omgeving van deze route.

De broedlocaties van de Bontbekplevier liggen niet binnen een afstand van 200 meter van het paviljoen. Deze afstand is dermate groot dat de uitbreiding van het paviljoen met 50 extra zitplaatsen geen significant negatieve effecten voor de Bontbekplevier tot gevolg hebben. Indirect kunnen negatieve effecten optreden als de geomorfologische kenmerken die het gebied als broedgebied geschikt maken in de winterperiode in relatie tot de uitbreiding van het paviljoen worden beschadigd. Beschadiging geschiedt daarbij niet door extensieve betreding ervan door wandelaars, maar kan wel ontstaan door spoorvorming van gemotoriseerd verkeer. Het gebied waar deze geomorfologische kenmerken aanwezig zijn betreft het strand aan de duinvoet, dat grofweg samenvalt met de zone van embryonale duinen. Omdat dit strandgedeelte op grond van de randvoorwaarden die de gemeente Terschelling aan het strandrijden stelt niet voor het strandrijden toegankelijk is, kan schade door spoorvorming binnen de terreinen met geomorfologische kenmerken worden uitgesloten. De toename van het aantal bezoekers dat in de winterperiode het paviljoen bezoekt in relatie tot de uitbreiding is bovendien verwaarloosbaar klein. De uitbreiding van het paviljoen leidt niet tot significant negatieve effecten op de broedmogelijkheden van de Bontbekplevier.

De Strandplevier is na 2000 niet meer op het Noordzeestrand als broedvogel vastgesteld. Voor deze soort geldt echter binnen Natura2000-gebied Noordzeekustzone een uitbreidingsdoelstelling. Het strand tussen paal 16 en paal 20 geldt daarbij als een van de gebieden waar de uitbreiding gerealiseerd kan worden. De Strandplevier kiest zijn broedlocaties op dezelfde plekken die ook door de Bontbekplevier worden geprefereerd. Deze gebieden liggen, zoals hierboven is aangegeven, op een afstand van meer dan 200 meter van het paviljoen en zijn uitgesloten voor het strandrijden. Een negatief effect van de uitbreiding van het paviljoen op de geschiktheid van het strand als uitbreidingsgebied voor de Strandplevier is uitgesloten.

7.3.6. *Conclusies.*

De volgende conclusies worden getrokken:

- De uitvoering van het plan heeft geen significant negatief effect op habitatype H2110 – Embryonale duinen.
- De uitvoering van het plan heeft geen significant negatief effect op habitatype H1140B – Slik- en zandplaten (Noordzeekust).
- De uitvoering van het plan heeft geen significant negatief effect op de foerageermogelijkheden van de Drieteenstrandloper.
- De uitvoering van het plan heeft geen significant negatief effect op de broedmogelijkheden van Bontbekplevier en Strandplevier.

7.4. *Cumulatieve effecten*

Er is geen sprake van andere projecten die binnen Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* en *Noordzeekustzone* in de ruime omgeving van het plangebied zullen worden uitgevoerd. Er is derhalve geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg van cumulatie in relatie tot andere projecten.

7.5. Stikstof-uitstoot en PAS-regeling

De hoeveelheid extra emissie van stikstof als gevolg van de uitvoering van het plan is berekend middels het digitale programma Aerius. Extra emissie ontstaat tijdelijk als gevolg van verbranding van fossiele brandstoffen door bouwverkeer tijdens de bouw. Het gaat hier om een zeer geringe hoeveelheid. Een toename kan ook ontstaan als gevolg van een geringe toename van de verkeersdruk doordat meer mensen het paviljoen kunnen bezoeken, als gevolg van de 50 extra terrasplaatsen. Het betreft hier een structurele toename van de emissie van zeer geringe omvang. Uit de berekening blijkt dat de toename van de uitstoot de grenswaarde van 0,05 mol/ha niet wordt overschreden, en derhalve niet belemmerend werkt voor de uitvoering van het plan. De extra uitstoot leidt niet tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen in het algemeen. Ook zal geen significante verslechtering van de kwaliteit van het kwetsbare en prioritaire habitattypen H2130 – Grijze duinen ontstaan. Zie voor de Aerius-berekening en uitleg van de berekening door Bügel Hajema in de bijlage van dit rapport.

7.6. Natura2000 – Conclusies

Met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* is geconcludeerd dat geen sprake is van significant negatieve effecten op de Habitattypen en de soorten van de Vogelrichtlijn. Soorten van de Habitatrichtlijn komen in de omgeving van het paviljoen niet voor.

Met betrekking tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* is geconcludeerd dat geen sprake is van significant negatieve effecten op Habitattypen H2110 – Embryonale duinen, en H1140b – Slik- en zandplaten, en geen significant negatieve effecten zullen ontstaan met betrekking tot het Noordzeestrand als foerageergebied voor de Drieteenstrandloper en als broedgebied voor de Bontbekplevier en Strandplevier. Andere instandhoudingsdoelen ontbreken in de omgeving van het plangebied. De randvoorwaarden die de gemeente Terschelling toekent aan het gebruik van het strand in de vergunning ten behoeve van het strandrijden zorgt ervoor dat negatieve effecten op de kwaliteit van de Embryonale duinen en de broedgelegenheid van de Bontbekplevier en Strandplevier wordt voorkomen. Dit geldt niet uitsluitend voor het strandgedeelte van paal 16 tot paal 20 waarbinnen het paviljoen staat, maar ook voor strandgedeelten op grotere afstand van het paviljoen. De randvoorwaarden aan de vergunning gelden voor het hele Noordzeestrand. De gemeentelijke vergunning wordt afgegeven vanuit de APV. De randvoorwaarden zijn dan ook vanuit de APV opgesteld, maar dienen hier ook te gelden als randvoorwaarden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Van belang is daarbij tevens dat in voldoende mate gehandhaafd wordt.

Geconcludeerd wordt dat geen sprake is van cumulatieve effecten ook in relatie tot het strandrijden.

Geconcludeerd wordt dat de extra stikstof-emissie als gevolg van het project zeer gering is en niet zal leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen (PAS-regeling). De grenswaarde van 0,05 mol/ha wordt niet overschreden.

De eindconclusie is derhalve dat **geen** sprake is van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura2000-gebieden, en **geen** sprake is van strijdigheid met de Wet natuurbescherming in relatie tot Natura2000. Het is derhalve niet nodig een passende beoordeling op te stellen ten behoeve van de aanvraag van een vergunning.

7.7. Soortbescherming

Voorheen regelde de Flora- en faunawet de soortbescherming. Sinds 1 januari 2017 is de Flora- en faunawet opgegaan in de nieuwe Wet natuurbescherming. De wet beschermt een aantal soorten planten en dieren in Nederland. Als strikt beschermde soorten gelden de soorten die beschermd zijn in internationale verdragen. Voor alle soorten geldt echter de *zorgplicht*. Vrijstelling van de zorgplicht geldt voor soorten van een door de provincie Fryslân opgestelde vrijstellingslijst, ten minste zo lang de uitvoering van het plan geen verandering tot gevolg heeft in de “algeheel goede staat van instandhouding van de soorten in Nederland”. Hoewel voor alle soorten zorgplicht geldt, kent de Wet natuurbescherming nog een lijst van soorten waarvan de individuen speciaal beschermd zijn tegen beschadiging of dood. In de Flora- en faunawet bevatte deze lijst nog een groot aantal vaatplanten. In de nieuwe wet is deze lijst drastisch ingekort, waardoor thans voor Terschelling alleen Dennenorchis is overgebleven. Toegevoegd is dan wel weer Akkerleeuwenklauw, een soort die in het verleden incidenteel is aangetroffen. Nieuw in de lijst zijn ook enkele soorten dagvlinders, waaronder

de op Terschelling voorkomende Kommavlinder, Grote Parelmoervlinder, Duinparelmoervlinder en Zilveren Maan. De Aardbeivlinder is op Terschelling uitgestorven.

7.7.1. Strikt beschermde soorten.

Zandhagedis.

In de zeereep ten zuiden van het paviljoen komt een kleine populatie voor van de Zandhagedis. De populatie bestaat uit enkele tientallen dieren. De soort handhaaft zich hier in de vegetaties van habitatype H2120 – Witte duinen - in relatie met de aanwezige dynamiek door winderosie en de aanwezigheid van zonbeschenen zuidhellingen.

Op de locatie van het paviljoen zelf komt de Zandhagedis niet voor. De uitvoering van het plan heeft hier geen effect op de populatie van de Zandhagedis.

De uitbreiding zal een zeer geringe toename van de betreding van de zeereep, het leefgebied van de Zandhagedis, tot gevolg kunnen hebben. Deze toename is dermate beperkt dat enig negatief effect op de populatie van de Zandhagedis is uitgesloten.

In de duinen langs de overgang voor gemotoriseerd verkeer ontbreekt de Zandhagedis. De populatie bevindt zich doorgaans verder naar het oosten. Het is dan ook uitgesloten dat Zandhagedissen worden doodgereden door bouwverkeer voor het paviljoen bij het gebruik maken van de overgang.

Rugstreepad.

Het plangebied betreft strand en een droog duingebied waar geen populaties voorkomen van de Rugstreepad.

Vleermuizen.

In het plangebied komen geen populaties voor van soorten vleermuizen.

7.7.2. Kwetsbare soorten waarvoor de zorgplicht geldt.

Aan de binnenzijde van de zeereep ten oosten van de parkeerplaats komen enkele kleine groeiplaatsen voor van de Moeraswespenorchis. De groeiplaatsen liggen in de ondergroei van Kruidwilgstruweel. De locatie is ook van betekenis als groeiplaats van Rond wintergroen. De uitbreiding van het paviljoen heeft geen effect op de populatie van deze soorten, daar er geen sprake zal zijn van een sterke toename van de betreding van het gebied, en gebied tijdens de bouw niet wordt betreden of bereden.

In het duingebied langs de rand van de strandovergang voor wandelaars naar het paviljoen komen sinds 2013 enkele exemplaren van de Blauwe zeedistel voor. Deze soort heeft een voorkeur voor sterk dynamische, verstuivende plekken in de zeereep. De groeiplaatsen komen bij een eventuele toename van de betreding van de zeereep niet in gevaar.

In duinen aan de binnenzijde van de zeereep komen op plaatsen waar Duinviooltjes en Hondsviooltjes groeien populaties voor van de Zilveren maan en de Duinparelmoervlinder. Beide soorten komen ook voor aan de binnenzijde van de zeereep nabij het paviljoen. Populaties van de Grote parelmoervlinder en de Kommavlinder ontbreken echter. De terreinen waar de populaties van de parelmoervlinders voorkomen worden tijdens de bouw van het paviljoen niet betreden of bereden. Ze liggen bovendien zo ver van het paviljoen af dat er geen sprake is van een toename van de betredingsdruk als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen.

Op de uitbreidingslocatie locatie van het paviljoen zelf ontbreken populaties van dagvlinders. Ook zijn er geen groeiplaatsen van kwetsbare vaatplanten aanwezig.

7.7.3. Soorten waarvoor vrijstelling geldt.

Het betreft hier een aantal soorten kleine zoogdieren, zoals Bosmuis, Dwergmuis, Rosse woelmuis, Gewone bosspitsmuis, Dwergspitsmuis en Haas, soorten die in de aangrenzende zeereep voorkomen. De uitvoering van het plan heeft geen invloed op de goede staat van instandhouding van deze soorten. Voor deze soorten geldt derhalve vrijstelling van de wet.

7.7.4. Vogels

Op de locatie van het paviljoen wordt door geen enkele vogelsoort gebroed. In de directe omgeving van het paviljoen wordt in de zomerperiode maar door weinig soorten gebroed. In de aan het paviljoen grenzende zeereep komt alleen de Graspieper als broedvogel in gering aantal voor. Als gevolg van de uitvoering van het

plan zal de kwaliteit van de omgeving als broedgebied voor vogels niet achteruitgaan. De uitvoering van het plan leidt niet tot strijdigheid met het beginsel van *zorgplicht*.

De foerageergebieden van enkele soorten kustvogels, waaronder de Drieteenstrandloper, liggen langs de vloedlijn op een afstand van meer dan 400 meter van het paviljoen. Deze afstand is dermate groot dat de uitvoering van het plan geen effect heeft op de geschiktheid van dit gebied als foerageergebied voor de vogels.

Omdat op de locatie van het paviljoen broedvogels ontbreken en de eveneens ontbreken direct grenzend aan de transportroute over de Oosterender badweg en de strandovergang voor gemotoriseerd verkeer is verstoring van broedvogels uitgesloten. Het is niet nodig de uitvoering van het plan in de tijd te beperken in relatie tot het broedseizoen van de vogels.

7.7.5. Soortbescherming – Conclusies.

Geconcludeerd wordt dat:

1. Er geen negatief effect is op de populatie van de Zandhagedis.
2. Er geen negatief effect is op de groeiplaats van de Moeraswespenorchis en Rond wintergroen.
3. Er geen negatief effect is op de groeiplaats van de Blauwe zeedistel.
4. Er geen negatief effect is op de populaties van parelmoervlinders.
5. Vrijstelling van de wet geldt voor de genoemde kleine zoogdieren.
6. Er geen negatieve effecten zijn op populaties van broedvogels en van foeragerende vogels in de omgeving van het paviljoen.
7. Op de locatie van het paviljoen broedvogels en populaties van kwetsbare soorten, waarvoor de zorgplicht geldt, ontbreken.
8. Tijdens de uitvoering van het plan de verstoring van broedvogels is uitgesloten.

Hierboven is al aangegeven dat geen sprake is van *cumulatieve effecten* in samenhang met andere uit te voeren projecten in de omgeving.

De eindconclusie met betrekking tot de Wet natuurbescherming aangaande de soortbescherming is dan ook dat de uitbreiding van het paviljoen niet leidt tot strijdigheid met de wet. De aanvraag van een vergunning is **niet** nodig.

8. Natuur Netwerk Nederland (NNN), voorheen de ecologische hoofdstructuur (EHS).

Het oppervlak van het strandpaviljoen wordt met 518 m² uitgebreid. Het betreft hier tot nu toe onbebouwd gebleven strand dat deel uitmaakt van het Natuur Netwerk Nederland. Door bebouwing gaat een klein oppervlak van het netwerk verloren. In beginsel is dit strijdig met de doelstelling van het netwerk. Van belang kan zijn of het verlies kan worden gecompenseerd door het creëren van een vergelijkbaar type natuur van hetzelfde oppervlak elders. Ook kan worden overwogen of mitigerende maatregelen mogelijk zijn. Deze maatregelen zijn alleen nodig als de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast. De uitbreiding is in oppervlak zeer gering, en betreft direct aan het bestaande paviljoen grenzend gebied waarvan de wezenlijke kenmerken door de aanwezigheid van het paviljoen worden bepaald. Bovendien komen geen bijzondere natuurwaarden voor. Er is dus geen sprake van een significante aantasting van wezenlijke kenmerken. De conclusie wordt dan ook getrokken dat compensatie of mitigatie in het kader van het natuurnetwerk **niet** nodig is.

9. Bestemmingsplanwijziging.

De uitbreidingsplannen voor het paviljoen zijn strijdig met het huidige bestemmingsplan. De gemeente Terschelling heeft in 2016 ingestemd met het beleid de strandpaviljoens de mogelijkheid te bieden tot maximaal 1000 m² uit te breiden. De gemeente Terschelling heeft aangegeven mee te willen werken aan een wijziging van het bestemmingsplan om het gekozen beleid mogelijk te maken. Dit geldt dus eveneens voor het plan voor strandpaviljoen Heartbreak Hotel.

Goedkeuring voor die wijziging dient echter gegeven te worden door de Provincie Fryslân. De in dit rapport gepresenteerde effectanalyse dient mede voor onderbouwing van het besluit van de Provincie Fryslân. De effectanalyse beschrijft de effecten van de uitvoering van het plan zelf. De conclusie is dat geen sprake is van strijdigheid met de Wet natuurbescherming. Er vanuit gaande dat de bestemmingsplanwijziging de uitvoering

van het plan mogelijk moet maken, wordt geconcludeerd dat de bestemmingsplanwijziging eveneens niet zal leiden tot strijdigheid met de Wet natuurbescherming.

10. Samenvatting en conclusies

De eigenaar van strandpaviljoen Heartbreak Hotel op het Noordzeestrand te Oosterend – Terschelling heeft het voorstel ingediend het paviljoen in oppervlak te willen uitbreiden naar 1000 m². De uitbreiding is mogelijk dankzij een raadsbesluit van de gemeente Terschelling in 2017. Echter daarvoor is een wijziging van het vigerende bestemmingsplan nodig, waarvoor goedkeuring van de provincie Fryslân nodig is. Het paviljoen ligt in Natura2000-gebied. De provincie Fryslân verlangt daarom dat de effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden, voor Natura2000 de instandhoudingsdoelen, in kaart wordt gebracht. Dit rapport presenteert die effecten.

10.1. Natura2000

Het plangebied grenst direct aan Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* en ligt binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

Met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* wordt geconcludeerd dat het plan geen significant negatieve effecten heeft op de habitattypen

- H2110 – Embryonale duinen
- H2120 – Witte duinen
- H2130B – Grijze duinen (kalkarm)
- H2140B – Duinen met kraaihei (droog).

Geconcludeerd wordt dat het plan geen significant negatieve effecten heeft voor de Vogelrichtlijn-soorten:

- Tapuit
- Bontbekplevier/Strandplevier

Overige instandhoudingsdoelen komen in de omgeving van het plangebied niet voor.

De zeer geringe toename van de verkeersdruk op de Oosterender badweg in relatie tot de uitbreiding van het paviljoen leidt niet tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen.

Met betrekking tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* wordt geconcludeerd dat geen significant negatieve effecten zullen ontstaan voor de habitattypen:

- H2110 – Embryonale duinen,
- H1140B – Slik- en zandplaten (Noordzeekustzone).

Tevens zal geen sprake zijn van significant negatieve effecten op de foerageergebieden van de Drieteenstrandloper of op de broedmogelijkheden van de Bontbekplevier/Strandplevier.

De randvoorwaarden die de gemeente Terschelling geeft aan de afgifte van vergunningen voor het strandrijden omvatten onder meer het uitsluiten van het strandgedeelte aan de duinvoet waar Habitatype H2110 voorkomt, en waar de broedlocaties van de Bontbekplevier zich bevinden. Bovendien is het niet toegestaan auto's op het strand rondom het paviljoen te parkeren. Als gevolg deze randvoorwaarden heeft de uitbreiding van het paviljoen in relatie tot het strandrijden in de winterperiode geen significant negatieve effecten op deze instandhoudingsdoelen.

Er is geen sprake van negatieve effecten als gevolg van *cumulatie* in relatie tot de uitvoering van andere plannen of activiteiten.

De extra uitstoot van stikstof als gevolg van de uitvoering van het plan is dermate gering dat als gevolg daarvan significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen zijn uitgesloten. De grenswaarde van 0,05 mol/ha, zoals berekend in Aerijs-Calculator, wordt niet overschreden.

Er is derhalve geen sprake van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van beide Natura2000-gebieden. Er is geen sprake van strijdigheid met de Wet natuurbescherming.

10.2. Soortbescherming.

De volgende conclusies worden getrokken:

- De uitbreiding van het paviljoen leidt niet tot negatieve effecten voor de populatie van de Zandhagedis in de nabijgelegen zeereep.

- De uitbreiding van het paviljoen leidt niet tot negatieve effecten voor de groeiplaatsen van de Moeraswespenorchis en de Blauwe zeedistel, of voor andere kwetsbare vaatplanten waarvoor de zorgplicht geldt.
- De uitvoering van het plan heeft geen negatieve effecten op de populaties van Zilveren maan en Duinparelmoervlinder in de nabije omgeving van het plangebied.
- Op de uitbreidingslocatie van het paviljoen zelf ontbreken kwetsbare soorten vaatplanten, dagvlinders, zoogdieren, vogels en andere soorten.
- Voor de kleine zoogdieren geldt vrijstelling van de wet, op basis van de vrijstellingslijst van de provincie Fryslân.
- De uitvoering van het plan heeft geen effect op broedvogels in de omgeving.
- Het plan kan worden uitgevoerd zonder strijdigheid met het beginsel van *zorgplicht*.
- Het is niet nodig de uitvoering van het plan in de broedperiode van de vogels stil te leggen.
- Er is geen sprake van *cumulatieve effecten*.

De eindconclusie is derhalve dat het plan kan worden uitgevoerd zonder strijdigheid met het soortbeschermsdeel van de Wet natuurbescherming.

10.3. *Niet strijdig met de Wet natuurbescherming.*

De uitvoering van het plan is in het geheel niet strijdig met de Wet natuurbescherming. Het is niet nodig een Passende beoordeling op te stellen of een vergunning aan te vragen.

10.4. *Bestemmingsplanwijziging.*

Daar de uitvoering van het plan niet zal leiden tot strijdigheid met de Wet natuurbescherming geldt hetzelfde voor de wijziging van het bestemmingsplan die de uitvoering mogelijk moet maken.

10.5. *Natuur Netwerk Nederland*

Het uitbreidingsgebied maakt deel uit van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), voorheen de Ecologische Hoofdstructuur. Als gevolg van de uitbreiding van het paviljoen gaat 518 m² oppervlak van het netwerk verloren door permanente bebouwing. Het verlies aan oppervlak hoeft niet te worden gecompenseerd, daar geen sprake is van een significante aantasting van de wezenlijke waarden van het gebied.

11. Literatuur.

- Aptroot A., et al.*, 1998. Bedreigde en kwetsbare korstmossen in Nederland; basisrapport met voorstellen voor de Rode Lijst. Buxbaumiella 44.
- Beenen, R.*, 1998. Soortbescherminingsplan Rugstreeppad. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Buro Bakker*, 2000. Vegetatiekartering van de terreinen van Staatsbosbeheer op Terschelling 1998 – 1999. Buro Bakker adviesburo voor ecologie, Assen.
- DLG*, 2015. Concept-Ontwerp-Beheerplan voor de Natura2000-gebieden van Terschelling, inclusief Habitattypenkaart. Dienst Landelijk Gebied, Leeuwarden.
- Dijksen, L, L.Bot en A.Ouwerkerk*, 2007. De Broedvogels van de terreinen van Staatsbosbeheer op Terschelling in 2006. SOVON-inventarisatierapport 2007/23.
- Ecologen Groep*, 2013. Vegetatiekartering van de terreinen van Staatsbosbeheer op Terschelling 2012. EG Ecologen Groep, Groningen.
- Everts, F.H. et al.*, 2013. Vegetatie-trends van N-depositie gevoelige duinhabitats op de Waddeneilanden. Analyse door EGG-Consult onder begeleiding van het OBN-deskundigenteam Duin- en Kustlandschap. Bosschap, Bedrijfschap voor bos- en natuur. Oktober 2013.
- Hustings, F en J.W.Vergeer*, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels, 1998 – 2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij, EIS-Nederland, Leiden.
- Janssen J.A.M. en J.H.J.Schaminée*, 2003. Habitattypen. Europese natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée*, 2004. Soorten van de Habitatrichtlijn. Europese Natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Koopman, J en W.Stouthamer*, 2001. Flora van Terschelling. FFF-rapport 66. Fryske Feriening foar Fjildbiology.
- Meijden, R.van der, B. Odé, C.L.G.Groen, J.P.M.Witte en D.Bal*, 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Gorteria, 26-4 (2000).
- Ministerie van EZ*, 2015. Wet natuurbescherming. Regels ter bescherming van de natuur. Gewijzigd wetsvoorstel 1 juli 2015.
- Ministerie LNV*, 2000. Aanwijzingsbesluit van het gebied 'Waddeneilanden/ Noordzeekust, Breebaart' als Speciale Beschermingszone, N/2000/320 d.d. 24 maart 2000. Ministerie van landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.
- Ministerie van LNV 2004a*. Werken aan Natura 2000. Handreiking voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Concept Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV 2004b*. Besluit Rode Lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie LNV*, 2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998.
- Natuurcompendium 2003*; Natuur in cijfers. Rijksinstituut voor milieu en natuur. 2003.
- Overleg Duinhagedis*, 1999. De Duinhagedis voor de toekomst behouden. Over duinbeheer, versnippering en monitoring. Verslagen en Technische Gegevens 97. Instituut voor Systematiek en Populatiebiologie, Universiteit van Amsterdam
- Provincie Fryslân*, 2016a. Verordening Wet natuurbescherming Fryslân, 2017. Provinciaal Blad Nr 6515, december 2016.
- Provincie Fryslân*, 2016b. Besluit van gedeputeerde staten van Fryslân d.d. 27 september 2016 tot vaststelling van de Beleidsregel Wet natuurbescherming 2017. Provinciaal Blad Nr 6542, december 2016.
- Sparrius, L. et al.*, 2014. Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN Criteria. FLORON-rapport 57, FLORON, Nijmegen.
- Staatsbosbeheer Terschelling en Rijkswaterstaat Terschelling*, 2004. Beheersplan Rijkswaterstaat 2004 – 2014.
- Vlinderwerkgroep Fryslân en de Vlinderstichting*, 2000. Dagvlinders in Fryslân. Friese Pers Boekery, Leeuwarden; KNNV Utrecht.
- Westhoff, V. en M.F. van Oosten*, 1991. De plantengroei van de Waddeneilanden, KNNV-Zutphen *Wynhoff, I. & C.A.M.van Swaay*, 1995. Bedreigde en kwetsbare dagvlinders in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de rode lijst. Vlinderstichting, Wageningen.
- Zumkehr, P.*, 1994a. Dagvlinders van Terschelling. Van Gorcum, Assen.
- Zumkehr, P.J.*, 1997. Een inventarisatie van indicatieve plantensoorten op Terschelling in 1995 en 1996. A&W-rapport 177, Staatsbosbeheer Fryslân. Vegetatiekaarten uitgewerkt door Altenburg & Wymenga.
- Zumkehr, P.J.*, 2003. Het effect op de natuurwaarden van verplaatsing van strandpaviljoen "Heartbreak Hotel" naar een nieuwe locatie: een quickscan van de aanwezige natuurwaarden. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland Terschelling, Januari 2003
- Zumkehr, P.J.*, 2003. Strandpaviljoens van seizoensstandplaats naar permanente bebouwing: de gevolgen voor de natuur. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland, juni 2003.

Zumkehr, P.J., 2011. Natuurtoets schuurtje Heartbreak Hotel Oosterend Terschelling. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland, oktober 2011.

Zumkehr, P.J., 2013. Strandpaviljoen Heartbreak Hotel open in de winter; een ecologische beoordeling. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau. Midsland – Terschelling, Mei 2013.

Zumkehr, P.J., 2013. Monitoring van dagvlinders, libellen en sprinkhanen op Terschelling in 2012. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau. Midsland – Terschelling, Oktober 2013.

Zwart, F., 1985. De Broedvogels van Terschelling. Van Gorcum, Assen

Bijlagen.

Tabel 1.

Instandhoudingsdoelen Natura2000- gebied *Duinen Terschelling*.

De onderverdeling in subhabitattypen is niet weergegeven.

De geel aangegeven instandhoudingsdoelen zijn voor het plangebied relevant.

Natura2000-gebied *Duinen Terschelling* is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):

H1310	Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia ssp</i> en andere zoutminnende soorten.
H1330	Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
H2110	Embryonale wandelende duinen.
H2120	Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen").
H2130	* Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
H2140	* Vastgelegde ontkalkte duinen met <i>Empetrum nigrum</i> .
H2150	Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen, duinen met Struikhei (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
H2160	Duinen met <i>Hippophae rhamnoides</i>
H2170	Duinen met <i>Salix repens ssp argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>).
H2180	Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.
H2190	Vochtige duinvalleien
H6230	* Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa).
H7140	Overgangs- en trilvenen.

Het Natura2000-gebied is aangewezen voor de volgende soorten (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):

H1831	Drijvende waterweegbree
H1903	Groenknolorchis

Vogels:

Blauwe kiekendief
Bontbekplevier
Bruine kiekendief
Dodaars
Dwergstern
Paapje
Rietzanger
Strandplevier
Tapuit
Velduil

Tabel 2.

De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

De geel aangegeven instandhoudingsdoelen zijn voor het plangebied relevant.

De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):

H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken

H1140 Slik- en zandplaten

H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende soorten

H1330 Atlantische schorren (*Glauco Puccinellietalia maritimae*)

H2110 Embryonale wandelende duinen

H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")

H2190 Vochtige duinvalleien

Habitatrichtlijn soorten.

De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):

H1095 Zeeprik

H1099 Rivierprik

H1103 Fint

H1351 Bruinvis

H1364 Grijze zeehond

H1365 Gewone zeehond

Vogelrichtlijn soorten.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten broedvogels:

Dwergstern

Bontbekplevier

Strandplevier.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten trekvogels:

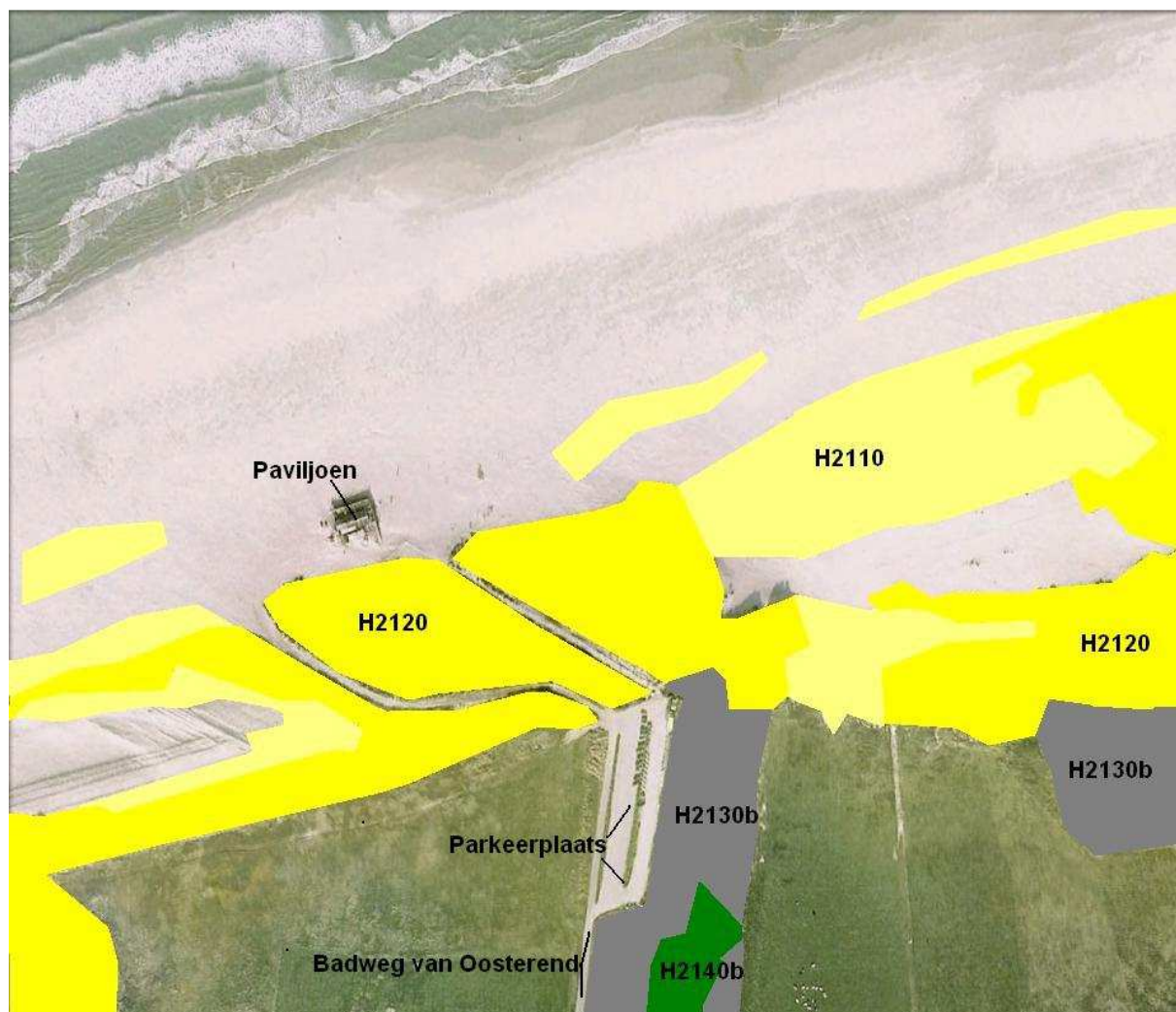
Drieteenstrandloper, Rosse Grutto, Kanoet, Bonte strandloper, Wulp (hoogwatervluchtplaats ter hoogte van paal 24).



Kaart 1. Ligging van het plangebied op Terschelling (rood kader).



Kaart 2. De Natura2000-gebieden van het plangebied.



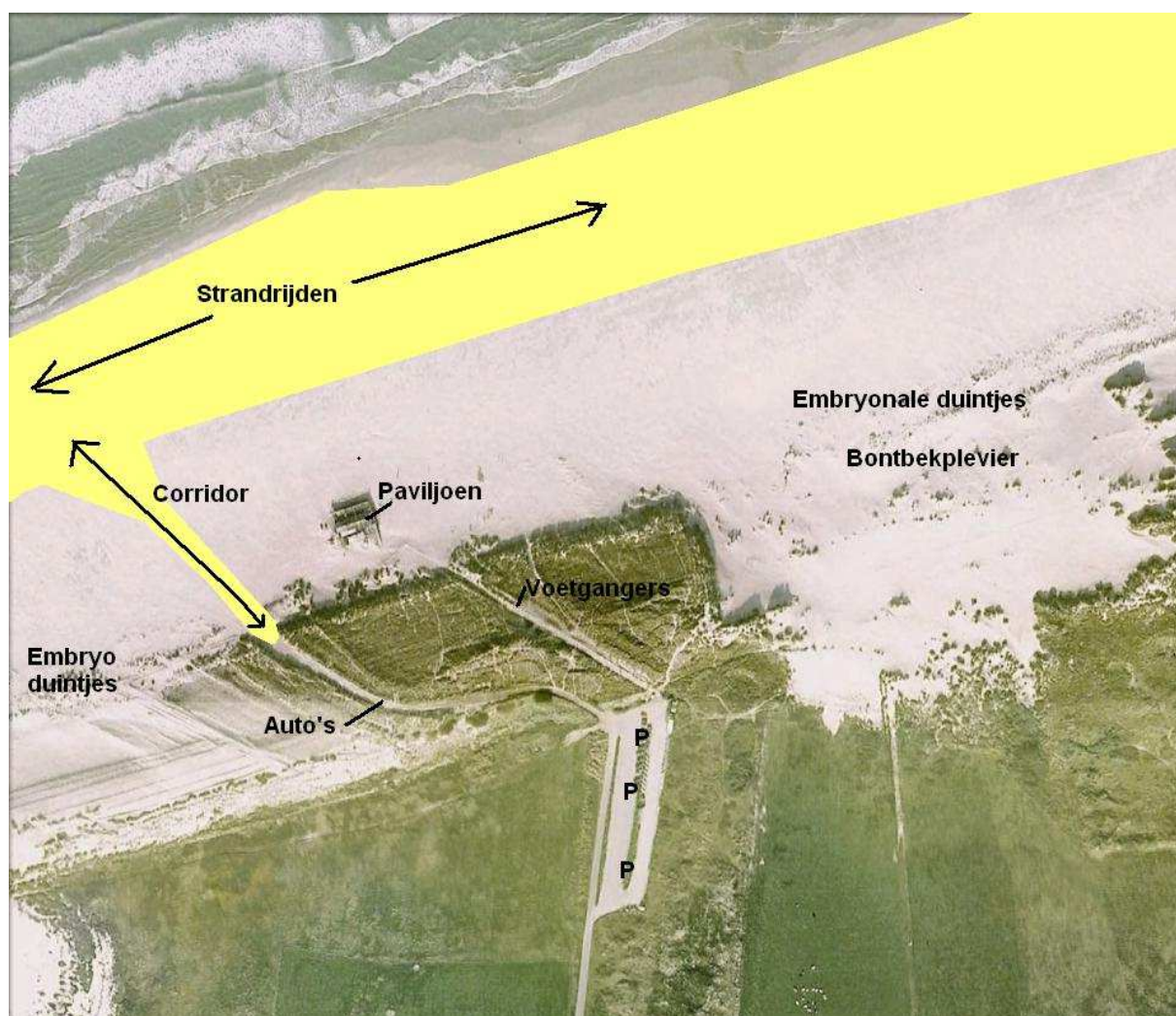
Kaart 3: De Habitattypen rondom het paviljoen.

H2110 – Embryonale duinen

H2120 – Witte duinen

H2130b – Grijs duinen kalkarm

H2140b – Duinen met Kraaiheide, droog



Kaart 4: De mogelijkheden tot strandrijden in de winter op het Noordzeestrand nabij het paviljoen.

In het gekleurde deel is strandrijden toegestaan.
Auto's = strandovergang voor gemotoriseerd verkeer
Voetgangers = strandovergang voor voetgangers
P = Parkeerplaats

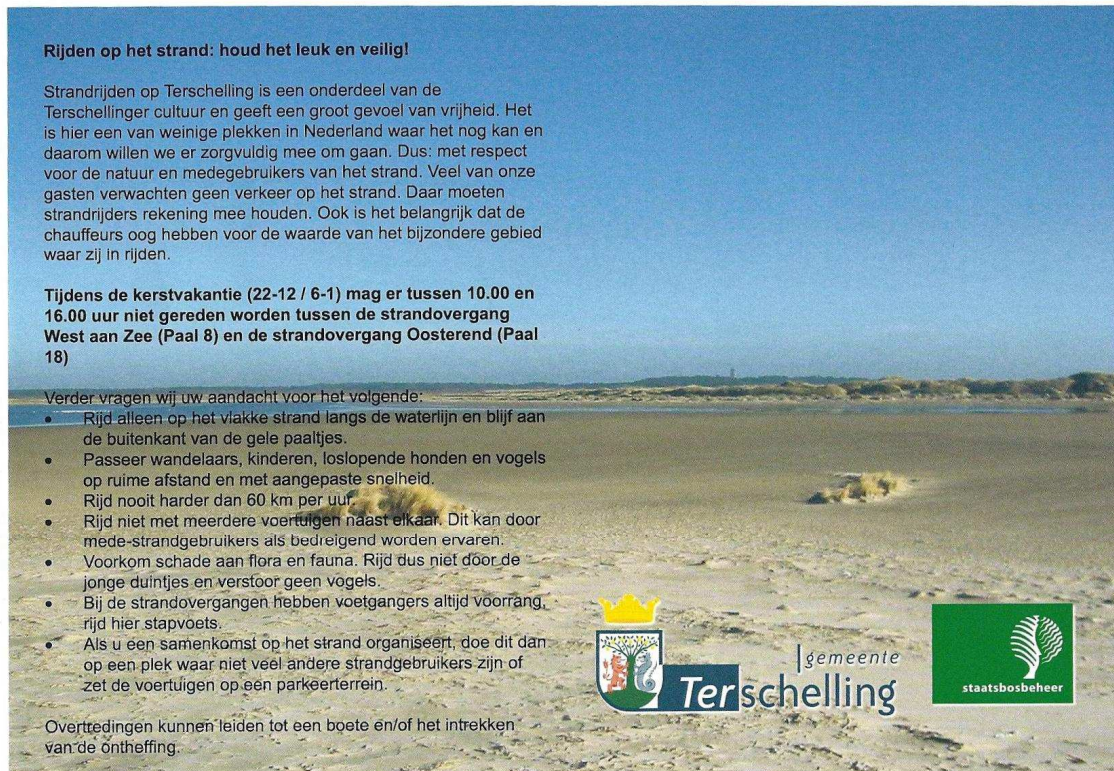


Kaart 5: De groeiplaatsen van de Moeraswespenorchis en de Brede wespenorchis nabij het paviljoen en het broedgebied van de Tapuit.



Kaart 6: De potentiële broedlocaties van de Bontbekplevier tussen paal 16 en paal 20 (cirkels)

Rood vlak: Strandpaviljoen.



Rijden op het strand: houd het leuk en veilig!



Strandrijden op Terschelling is een onderdeel van de Terschellinger cultuur en geeft een groot gevoel van vrijheid. Het is hier een van weinige plekken in Nederland waar het nog kan en daarom willen we er zorgvuldig mee om gaan. Dus: met respect voor de natuur en medegebruikers van het strand. Veel van onze gasten verwachten geen verkeer op het strand. Daar moeten strandrijders rekening mee houden. Ook is het belangrijk dat de chauffeurs oog hebben voor de waarde van het bijzondere gebied waar zij in rijden.

Tijdens de kerstvakantie (22-12 / 6-1) mag er tussen 10.00 en 16.00 uur niet gereden worden tussen de strandovergang West aan Zee (Paal 8) en de strandovergang Oosterend (Paal 18)

Verder vragen wij uw aandacht voor het volgende:

- Rijd alleen op het vlakke strand langs de waterlijn en blijf aan de buitenkant van de gele paaltjes.
- Passeer wandelaars, kinderen, loslopende honden en vogels op ruime afstand en met aangepaste snelheid.
- Rijd nooit harder dan 60 km per uur.
- Rijd niet met meerdere voertuigen naast elkaar. Dit kan door mede-strandgebruikers als bedreigend worden ervaren.
- Voorkom schade aan flora en fauna. Rijd dus niet door de jonge duintjes en verstoort geen vogels.
- Bij de strandovergangen hebben voetgangers altijd voorrang, rijd hier stapvoets.
- Als u een samenkomst op het strand organiseert, doe dit dan op een plek waar niet veel andere strandgebruikers zijn of zet de voertuigen op een parkeerterrein.

Overtredingen kunnen leiden tot een boete en/of het intrekken van de ontheffing.



Afbeelding 1: Bijlage van de Gemeente Terschelling bij de vergunning voor het strandrijden.



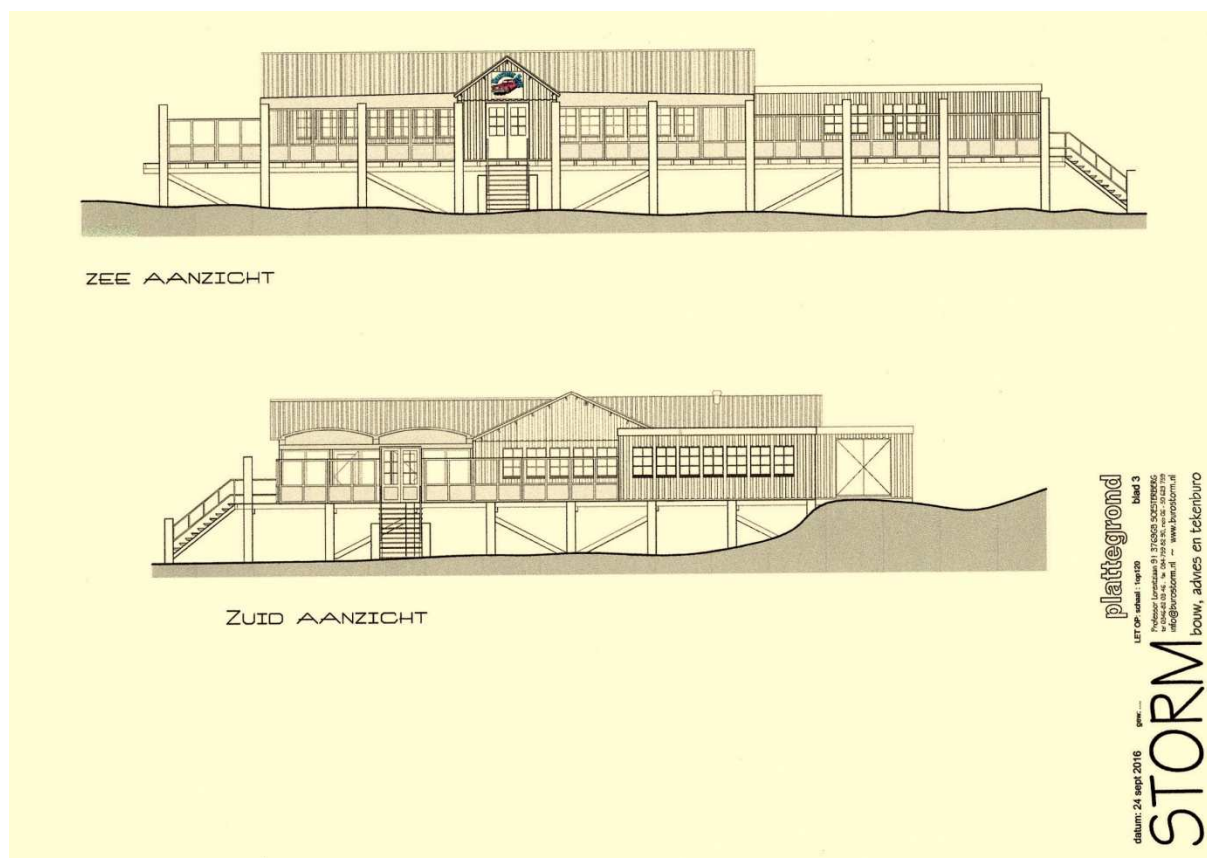
Afbeelding 2: Biestarwegras op het Noordzeestrand bij Strandpaviljoen Heartbreak Hotel.



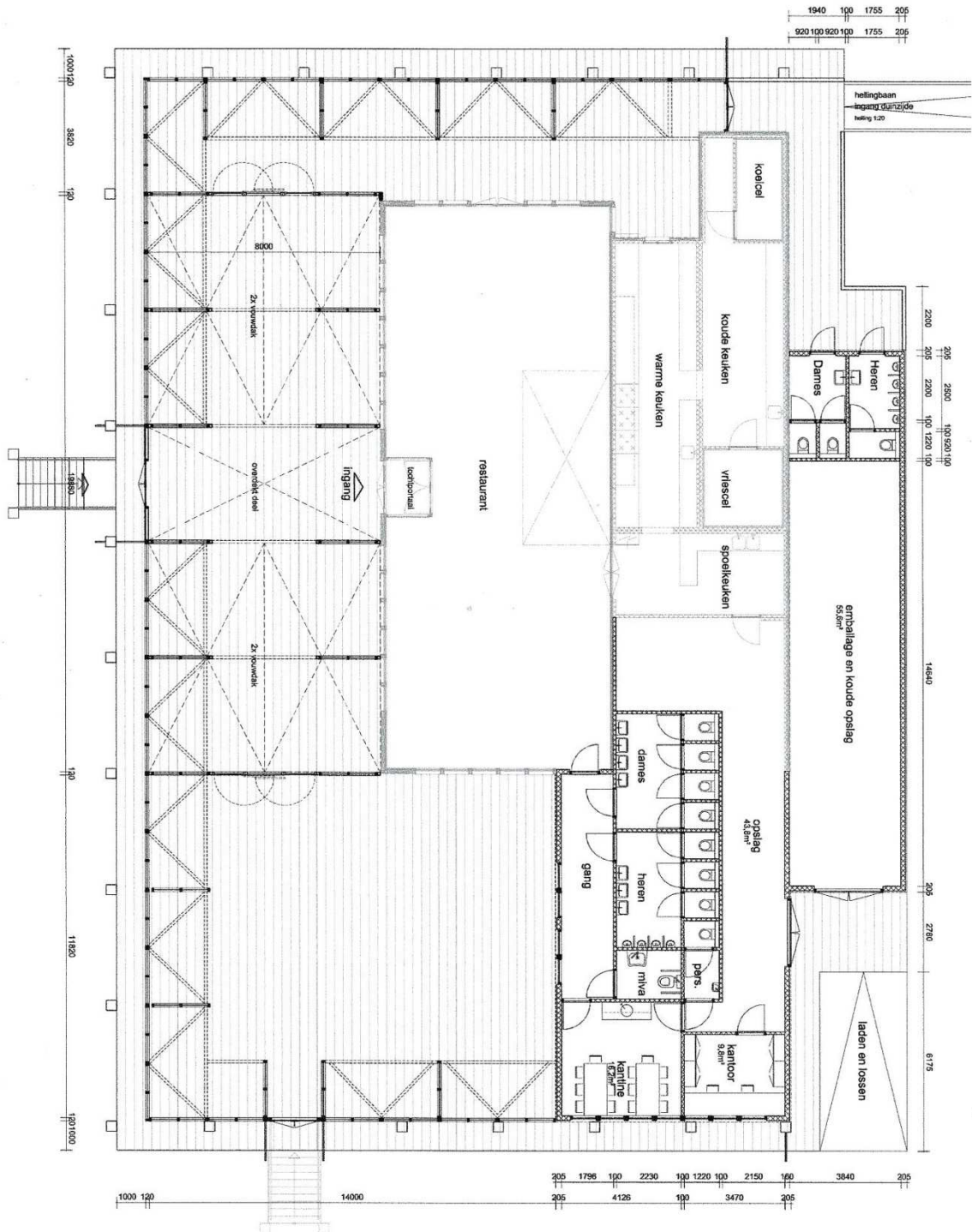
Afbeelding 3. Banken van schelpgruis, de zogenaamde geomorfologische kenmerken die het strand aantrekkelijk maken als broedgelegenheid voor de Bontbekplevier.



Afbeelding 4. De parkeerplaats aan het einde van de Badweg van Oosterend. Op de achtergrond links de strandovergang voor gemotoriseerd verkeer (uitsluitend vergunninghouders). In het midden de overgang voor voetgangers.



Afbeelding 5. Een bouwtekening van het nieuwe paviljoen door Bureau Storm, Soesterberg.



plattegrond

datum: 24 sept 2016 gew: LET OP: schaal: 1op120 blad 3

STORM bouw, advies en tekenburo
 Professor Lorentzplan 9 | 3769GB SOESTERBERG
 tel: 0346-62 03 46 fax: 0346-759 82 90, resp 06 - 50 623 759
 info@burostorm.nl ~ www.burostorm.nl

Afbeelding 6: Een oppervlakteschets van het plan.

Berekening stikstofuitstoot in Aerius-Calculator



AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U dient dit document te gebruiken ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming.

De resultaten geven de stikstofeffecten van deze activiteit weer voor Natura 2000-gebieden. AERIUS Calculator maakt enkel voor de PAS-gebieden inzichtelijk welke stikstofgevoelige habitattypen er voor komen en op welke hiervan een effect is. Op basis hiervan is aangegeven voor hoeveel hectares ontwikkelingsruimte benodigd is.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH₃) en stikstofoxide (NO_x), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator.

Berekening Situatie 1

- ▶ | Kenmerken
- ▶ | Emissie
- ▶ | Depositie natuurgebieden
- ▶ | Depositie habitattypen

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl en pas.naturazoo.nl.

RdH7X5yAFYCI (03 april 2017)
pagina 1/6

Berekening voor
vergunningaanvraag

AERIUS CALCULATOR

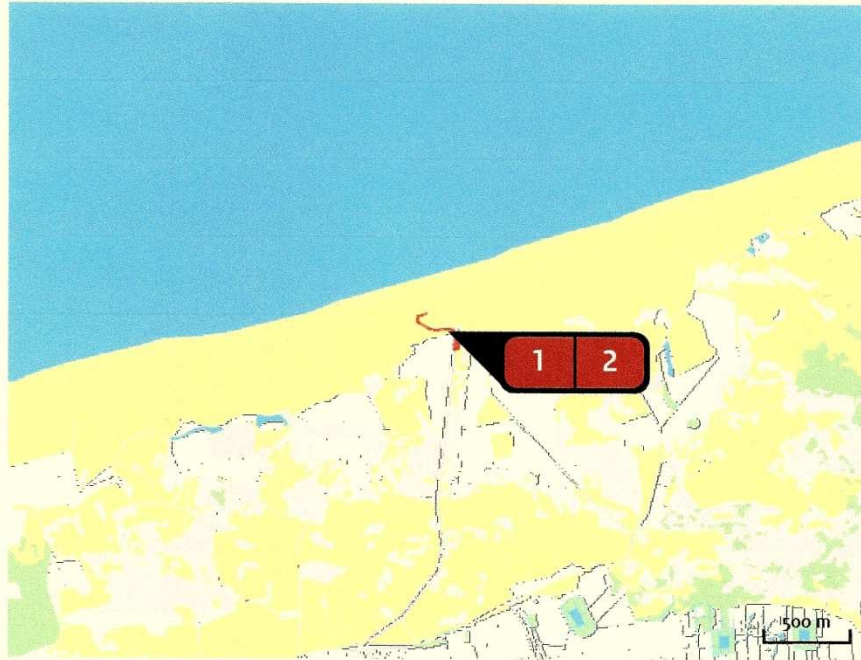
Contact	Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
	aa	aa, aa aa
Activiteit	Omschrijving	AERIUS kenmerk
	aa	RdH7X5yAFYCI
	Datum berekening	Rekenjaar
	03 april 2017, 16:40	2017
Totale emissie	Situatie 1	
	NOx	< 1 kg/j
	NH3	< 1 kg/j
Depositie	Natuurgebied	Provincie
Hectare met hoogste project- bijdrage (mol/ha/j)	-	-
	Situatie 1	
	-	
Toelichting	aaa	

Berekening voor
vergunningaanvraag

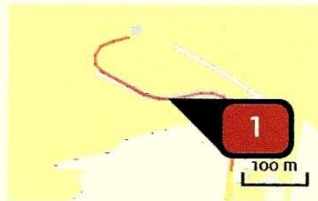
Situatie 1

RdH7X5yAFYCI (03 april 2017)
pagina 2/6

Locatie
Situatie 1



Emissie
(per bron)
Situatie 1

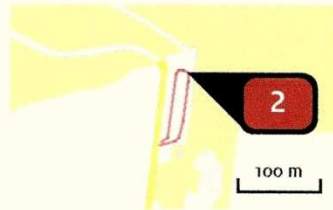


Naam **Bron 1**
 Locatie (X,Y) **155003, 604001**
 Uitstoothoogte **2,5 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 NOx **< 1 kg/j**
 NH3 **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	1,0	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

AERIUS CALCULATOR

Berekening voor vergunningaanvraag



Naam **Bron 2**
 Locatie (X,Y) **155138, 603980**
 Uitstoothoogte **2,5 m**
 Warmteinhoud **0,000 MW**
 NOx **< 1 kg/j**
 NH₃ **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	10,0	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j



AERIUS CALCULATOR

Berekening voor vergunningaanvraag

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

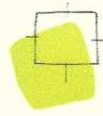
Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2016_20170324_a9b5d9a5ef

Database versie 2016_20170301_feb336c45f

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2015-handboek-0>



BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Memo

Opdrachtgever: Heartbreak Hotel

projectnummer: 554.07.00.01.00

Van: BügelHajema Adviseurs

Onderwerp: Depositie stikstof t.g.v. uitbreiding paviljoen

Datum: 04-04-2017

1. Inleiding

De depositie van stikstof ten gevolge van de uitbreiding van het strandpaviljoen Heartbreak Hotel op Terschelling is berekend met het programmapakket Aerius. Aerius genereert echter een "leeg" rapport omdat in de omliggende natura 2000 gebieden nergens een toename van de depositie van stikstof van 0,05 mol/ha of meer optreedt. Daarnaast is de presentatie van Aerius niet erg overzichtelijk. Daarom wat extra toevoegingen aan dit rapport.

2. Invoergegevens

De berekening heeft plaatsgevonden volgens de "Handreiking PAS voor aanvragers", van 16 juni 2015 van de provincie Flevoland.

De volgende invoergegevens zijn in Aerius gebruikt. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen emissie ten gevolge van de verkeersgeneratie van het plan en de functies in het plan zelf.

Met behulp van CROW-publicatie 317 is de verkeersgeneratie ten gevolge van de uitbreiding vastgesteld.

In de genoemde publicatie zijn geen gegevens omtrent de verkeersgeneratie van de functie café opgenomen. Daarom is in dit geval een link gelegd met het aantal benodigde parkeerplaatsen en de te verwachten bezetting daarvan. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de situatie in het weekend en de werkdagen. Daarnaast betreft het een bijzondere locatie. Terschelling is een eiland waar veel gefietst en gewandeld wordt en relatief weinig gebruik wordt gemaakt van de auto. Daarnaast is het paviljoen gelegen aan het strand en betreft het geen nieuwe vestiging maar de uitbreiding van een bestaande. Daarom is uitgegaan van een derde van de parkeerbehoefte die voor de functie café benodigd is.

In de bijlagen is hiervan een berekening opgenomen. Uit deze berekening blijkt dat de uitbreiding op jaarbasis 11 ritten per dag extra genereert. Dit komt neer op een emissie van 0,7 kg NOx per jaar.





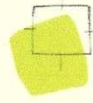
De emissie en depositie van het plan is bepaald met behulp van het Aeriusmodel. Onderstaand is hiervan een afbeelding opgenomen.



Rode aanduidingen: lijnbronnen wegverkeer

3. Rekenresultaten

De berekening met Aerius genereert een "leeg"rapport, waarin wordt geconstateerd dat er geen natuurgebieden zijn met een overschrijding van een projectbijdrage van meer dan 0,05 mol/ha/jaar. De projectbijdrage van het meest nabij gelegen natura 2000 gebied, Duinen Terschelling, bedraagt 0,00 mol/ha/jaar.



Ruimte voor de leefomgeving

Bijlage berekening verkeersgeneratie uitbreiding paviljoen

Ontwikkeling paviljoen in m2 bvo

functie	huidige situatie	nieuwe situatie	uitbreiding
binnenruimte	260	454	194
terras	220	416	196
totaal	480	870	390

Gehanteerde parkeernorm

aantal parkeerplaatsen	uitbreiding in m2	parkeerplaatsen
2,4	100 m2 bvo	194
		5

Verkeersgeneratie paviljoen obv benodigde parkeergelegenheid

periode	bezetting park.pl	bezette park.pl.	wisselingen per bezette park.pl	verkeersgen. ritten week	verkeersgen./ werkdagen week	verkeersgen./ week
werkdag ochtend	20%	1	1	2		
werkdag middag/avond	70%	3	2	13		
totaal werkdagen				15	5	74
weekenddag ochtend	55%	3	1	5		
weekenddag avond	90%	4	2	17		
totaal weekenddagen				22	2	44
totaal week						118

Verkeersgeneratie op jaarbasis

seizoen	seizoenlengte	gebruik paviljoen	aantal ritten
hoogseizoen	5 mnd 22 weken	90%	2306 mvt
voor/naseizoen	3 mnd 13 weken	70%	1076 mvt
laagseizoen	4 mnd 17 weken	25%	512 mvt
jaar	12 mnd 52 weken		3895 mvt/jr
etmaal			11 mvt/etm